

ÉLETTÜNK

XII. évfolyam 7-8 szám (12. Jahrg. Nr. 7/8)

Az európai magyar katolikusok lapja

1980 július-augusztus

II. János Pál pápa levele

LÉKAI LÁSZLÓ BÍBOROS, ESZTERGOMI ÉRSEKNEK, AZ ÉRSEKNEK, A PÜSPÖKÖKNEK, A PAPSÁGNAP, A SZERZETESNEK, SZERZETESNÖKNEK ÉS VALAMENNYI HÍVŐNEK.

(Folytatás)

Fontos központi kérdés a felnőtt katekézis is. Ez a katekézis elsődleges és teljes formája, amelyben olyan személyekhez fordul, akik a legnagyobb felelősséggel tartoznak és azzal a képességgel rendelkeznek, hogy megélik az evangéliumi üzenetet a maga teljesen kifejlődött formájában. A keresztény közösség nem végezhetné el a hitoktatás állandó és teljes feladatát a felnőttek közvetlen és kipróbált részvétele nélkül, legyenek azok a katechetikai oktatás befogadói, vagy annak előmozdítói. Mert ahhoz, hogy a katekézis az egész emberi életre hatékony maradjon, állandónak kell lennie és nem állhat meg az érettség küszöbénél, hanem továbbra is szükség van rá, még ha más formában is történik az. A felnőtt katekézis formái „katechesi tradendae”-kezdetű buzditásban sugalltam és megjelöltem a felnőtt katekézis néhány útját és módszerét: tömegkommunikációs eszközök, zárandoklatok, bibliakörök, karitatív csoportok, imacsoportok, a hitben elmélyülő (reflektáló) csoportok. Felhívtam a figyelmet az egyházi bázis közzösségek összejöveteleire is, amennyiben ezek megfelelnek az „Evangélii nuntiandi”-kezdetű apostoli buzditás irányelveinek. Vagyis:

a) Szilárd egységben maradnak a helyi Egyházzal, amelybe beépültek és az Egyetemes Egyházzal, elkerülve az elszigetelődés veszélyét és azt, hogy Krisztus egyedüli igaz Egyházának higgyék magukat.

b) Megőrzik az őszinte közösséget azokkal a pásztorokkal, akiket Krisztus az Egyetemes Egyház élére állított és a Tanítóhivatallal, amelyet Krisztus lelke a pásztorokra bízott.

c) Minden nap növekednek felelősségtudatban, buzgóságban és missziós elkötelezettségben.

d) Nem hiszik sohasem, hogy ők az evangélizálás egyedüli befogadói, egyedüli művelői vagyis az evangélium egyedüli letéteményesei, hanem elfogadják, hogy az Egyház rajtuk kívül is meglesztesül.

e) Táplálékukat az Isten szavában keresik, anélkül, hogy a politikai polarizálódás vagy a divatos teológiák rabjaivá válnának.

f) Elkerülik az igazság és együttműködés hangoztatása ürügyével gyakorolt rendszeres ellenkezés és végletes kritika kísértését.

g) Egyetemesek maradnak és kerülik a szektásságot.

Nehéz korban élünk; az a veszély tényeget, hogy az ember legjobb vívmányai kiszabadulnak uralma alól és elle fordulnak. Ez ma a bizonytalanság légkörét teremti. Ebben a világban éppen a katekézisnek kell segíteni a ke-

resztényeket abban, hogy saját örömköre és mindenki szolgálatára „világosság” és az „élet sója” legyenek. A katekézisnek meg kell tanítania közösségeink fiataljait és felnőttjeit arra, hogy hitükben éleslátók és következetesek legyenek; hogy derűsen állítsák oda keresztény és katolikus mivoltukat és olyan erősen tapadjanak Isten abszolút lényéhez, hogy mindenütt és minden körülmények között tanúságot tehessenek róla. Az ajándék, amit az Egyház felajánlhat a mai céltévesztett és nyugtalan világnak, a következő: olyan keresztényeket állítani bele, akik **biztosak a lényegben és alázatosak a vidékben és hitükben.** A katekézis erre tanítja őket és a világ húz elsősorban hasznát belőle. — Az embernek aki alapvetően meg akarja érteni önmagát, hozzá még nemcsak közvetlen, részleges és felületes, sőt saját szubjektív mértéke szerinti látszólagos kritériumok alapján — Krisztushoz kell közelednie bizonytalanságával, nyugtalanságával, sőt gyengeségével, bűneivel, életével és halálával. Mintegy Krisztusba kell beleépülnie teljes lényével. El kell sajátítania és asszimilálnia a megtestesülés és megváltás egész valóságát, hogy megtalálja önmagát. (Redemptor hominis kezdetű körlevél 10. pont.)

A PÜSPÖKÖK FELADATA

A katekézis feladata mindenekelőtt a püspökökre hárul. A II. Vatikáni Egyetemes Zsinat emlékeztetett már erre a súlyos kötelességre („Christus Dominus” 14. p.) A Szinódus 4. általános ülésének atyái ezt szintén kiemelték: a katekézis legelső felelősei a püspökök. — Ti, kedves Püspök Testvéreim, **Ti vagytok a legmagasabb fokokon katekéták: a tevékeny és hatékony katekézis előmozdításának a kötelessége minden más foglalatosságot megelőző!** A Ti főszerepetek az, hogy felébresztiitek és megőrzitek Egyházatokban a katekézis igazi szenvedélyét. Ez megfelelő és hatékony szervezésben testesül meg. Ha a katekézist jól végzik a helyi Egyházakban, minden más könnyebben megy.

A mi Titeket, Papokat illet, ez az a terület, ahol püspökeitek közvetlen munkatársai vagytok! **Legyetek „nevelők a hitben”!** („Presbyterium ordinis” 6 p.) Az Egyház elvárja Tőletek, hogy semmit se mulasszatok el a jól felépített és elrendezett katekézis terén. Mert minden hívőnek joga van a katekézisre. Minden pásztornak pedig kötelessége, hogy **erről gondoskodjék!** Sose tūr-

jétek el, hogy buzgóság hiányában a hívek meg legyenek fosztva tőle!

Sok szerzetescsalád, — férfi és női — a gyermekek és a fiatalok, főleg a legelhagyottabbak keresztény neveléséért jött létre. A szerzetesek és szerzetesnők a történelem folyamán nagyon elkötelezték magukat, különösen hatásos munkát fejtve ki az Egyház katechetikai tevékenységével. Biztos vagyok abban, hogy a szerzetesek és szerzetesnők ma is a lehető legjobban minden erejüket bevetve, szentelik magukat a katekézis feladatának.

Örömmel idézem emlékezetembe a világi híveket, férfiakat és nőket is, akik a múltban a hitoktatásnak szentelték életüket. Ez az elkötelezettség csak elmélyítette hitüket és részesítette őket Krisztus szelid Királyságának a terjesztéséből származó boldog örömben.

A család hitoktatói tevékenysége különleges; bizonyos szempontból helyettesítette a hitoktatókat. — A szülők a hitre nevelnek. E nevelésnek a gyermek legkisebb korától kell elkezdődnie. Már akkor kezd bontakozni, amikor a család tagjai keresztény tanúságtételükkel egymást kölcsönösen segítik a hitben való növekedésben. Még hatékonyabb lesz, amikor családi eseményekkel kapcsolatban — Szentségekhez járulás, nagy ünnepek megünneplése, egy gyermek születése, vagy gyászt hozó körülmények — arra törekszik, hogy kifejezésre hozza a hívő családokban ezeknek az eseményeknek vallási tartalmát is. — De még ennél is tovább kell menni: a keresztény szülők arra törekcsenek, hogy a családi körben tovább folytatják és fokozzák korábban szerzett vallásos képzettségüket. A családi katekézis így előzi meg, kíséri és gazdagítja a katekézis minden más formáját. A keresztény szülők sosem fáradozhatnak eléggé azon, hogy felkészüljenek gyermekeik módszeres vallásos nevelésére, ebben sosem lehetnek elég buzgók és soha bele nem fáradozhatnak.

A család mellett az iskola is melőzőzhetetlen lehetősége a katekézisnek. Elsősorban persze a Házatokban létező nyolc katolikus középiskolára gondolok, nem feledkezve meg az állami iskolákról sem. Leghőbb óhajomat fejezem ki aziránt, hogy a katolikus szülők, élve a törvényes rendelkezések által biztosított lehetőségekkel, **kérjék gyermekeik számára az állami iskolákban is a vallásoktatást, hogy gyermekeik lelki kiképzésükben is előrehaladhassanak.** Szilárd meggyőződés, hogy a fiatalok katolikus hite iránti tisztelet, amellyel lehetővé teszik hitre

(Folytatás a 2. oldalon)

Szent Gellért jubileum

Miközben Szent Benedek születésének 1500. évfordulóját ünneplik szerte Európában, nekünk magyaroknak egy külön, — nem kevésbé szép és kerek számú — jubileumunk is van. Akire emlékezünk maga is Benedek rendjének fia s jóllehet nem volt magyar, mi mégis egészen magunkénak fogadtuk, hiszen ő volt az alig kizsendült magyar kereszténység első vértanúja: Szent Gellért püspök.

Velencében született 977-ben esetleg 980-ban, kerekítve tehát 1000 évvel ezelőtt. Az előkelő patriciuscsaládból származó Gellértet igazán a Gondviselés adta nekünk, ő ugyanis a Szentföldre vágyott, el is indult, de útközben meggyőzték, hogy magyar földön nagyobb szükség van térítő munkájára. 1015-ben a pécsváradi monostorba érkezett, csakhamar azonban István király rábízza fiának, Imre hercegnek vallási nevelését. Egyesek szerint az „Intelmek”-nek ő lehet a szerzője (?). Egy ideig szent magányban remetéskedik a Bakony rengetegében, később, 1030 táján, királyi meghagyással az újonnan alapított marosvári (csanádi) egyház püspöke lesz.

Szent István halála után fontos politikai szerepet játszott. Aba Sámuel-től megtagadta a koronát és a szentségek kiszolgáltatását, sőt a székesegyházban jelenlétében keményen megfeddette. Ellenfelével, „Velencés Péter” királlyal — aki pedig földije volt — szintén szembe fordult; mindkettőjüknek kegyetlenkedő zsarnok uralmát kárhóztatta s hogy erkölcsileg nem méltók a keresztény király címére.

1046-ban a Vata-féle pogány lázadás résztvevői megölték a szentéletű Gellértet; a hagyomány szerint a Kelenhegyről (mai Gellérthegy) szekerektől a mélybe taszították. Holttestét — adatok bizonyítják — Pest legelső, a mai Belvárosi Plébániatemplom helyén állt, de elpusztult templomába temették.

Szent Gellért több művet írt, sajnos csak egy maradt ránk, a „Deliberatio”. Ez egyúttal a tudományos irodalom első hírnöke magyar földön. Kéziratát sokáig a bajorországi Freising-i káptalan őrizte, később nyoma veszett. Egy 15. századi másolata azonban ma is megvan, mégpedig Münchenben, a Bajor Állami Könyvtárban (Staatsbibliothek).

Mindenki ismeri, képről biztosan, Gellért püspöknek a róla elnevezett hegy oldalán álló gyönyörű budapesti szobrát, azt már kevesen tudják, hogy a szobor Ferenc József egyenes kívánságára készült (Jankovits Gyula műve). Mellékalakja egy befonthajú, nagybajszú pogány magyart ábrázol, amint bizakodva tekint a keresztet magasba tartó Gellért püspökre. A szoborba öntött jelenet kis híján ezeréves. Eszmei tartalma semmit sem veszített időszerűségéből. Sőt!...

Sz. J.

A pápa levele körüli mesterkedések

Az első kellemetlen körülmény: Lékai esztergomi érsek a pápai levelet egy hónapig nem publikáltatta, értelmetlen okokból „pihentette.” — A pápai levél április 6-án kelt. A magyar félhivatalos egyházi közlöny, a Magyar Kurir, csak április 29-én hozta nyilvánosságra, miután az Osservatore Romano teljes terjedelmében közölte a levelet. Míg az Új Ember-ben csak május 11-én jelent meg!

A közölt két magyar szöveg között különbség van; a Magyar Kurir szövege „frizérozott”: a Szentatya a „nem magyar népnek” küldi áldását, míg a Magyar Kurir ellaposítja a kifejezést „kedves” magyar népre. Ugyancsak már az első bekezdésben a Pápa reményét fejezi ki, hogy a Katolikus Egyház, mint a történelemben, úgy a jövőben is, „megvilágítja Magyarországot lelki arculatát”. Ennek a kifejezésnek a profilját levágja a Magyar Kurir azzal, hogy egyszerűen „Magyarország lelkiességéről” ír. Ugyanakkor az Új Ember helyesen hozza a „nemes magyar nép” és „Magyarország lelki arculata” kifejezést is.

Közben, április 21-én, II. János Pál pápa kihallgatáson fogadta Lékai bíborost, amiről csak egysoros jelentést adtak ki. Beavatottak szerint, a pápai körlevélről volt szó. De még sokkal kínosabb megütközést keltett a lelkész kedő magyar papságban, hogy Lékai bíboros velük és a hívekkel még ezt a szöveget sem közölte a maga teljességében, hanem lényeges kihagyásokkal. Kimaradt a körlevélből a pápai levél egész első része, amely a Szentatya ed-

II. JÁNOS PÁL PÁPA LEVELE

(Folytatás az első oldalról)

való nevelésüket, annak szabad megvallását és gyakorlását, biztosan tiszteltetére válik polgári hatóságaitoknak is.

Levelem végén arra buzdítalak Benneteket, fordítsátok szíveteket Ahhoz, aki a katekézis nagy művének és annak művelőinek a főszorgalmazója: a Szentlélek Úristen felé. — A katekézis növekedés a hitben és a keresztény élet érlelése a teljesség felé. ... Ez olyan mű, amit csak Ő, a Szentlélek, tud felgyullasztani és táplálni az Egyházban. Ezért az Egyháznak és minden tagjának, akkor amikor teljesíti a katekézis küldetését, teljesen tudatában kell lennie annak, hogy a Szentlélek élő és tanulékony eszközeként cselekszik. Azt is hozzá kell fűznünk, hogy a vágy, jobban megérteni a Szentlélek tevékenységét és jobban ráhagyatkozni, biztosabban eredményezi a kateketikai megújulást. Ezért nagy szeretettel leedem a Magyarországon katekézist végző Egyházra az Atya és a Fiú Lelkét. Azért könyörgök, hogy újítsa meg ebben az Egyházban a katekézis dinamizmusát.

Mária, Pünkösöd Szűz Királynője; „az élő katekézis, a katekéták anyja és eszményképe” — esdje ki mindezt számotokra hathatós közbenjárásával.

Különleges apostoli áldással:

Vatikán, 1980 húsvétján.

II. János Pál pápa.

*

Magyarországon most voltak (június 26-án délután és 27-én délelőtt) a hitoktatásra való beiratkozások az általános iskolákba és a gimnáziumokba. A beiratást abban az iskolában, amelybe a tanuló jár, az egyik szülő ill. gyám az iskola igazgatója vagy a beírást végző pedagógus előtt szóban, „meg nem jelenés esetén írásban kérheti”.

digi gondjairól és reményeiről szól a Magyar Katolikus Egyház jelenlegi helyzetéről.

Teljesen kimaradt a püspökök elsődleges tevékenysége a katekézissel kapcsolatban. Erősen le van tompítva a lelkipásztorok és a családok felelőssége a magyar ifjúság katekézisével kapcsolatban. Ugyancsak kimaradtak a primás körleveléből a pápai levélnek a báziscsoportok fontosságát kiemelő részei az evangéliumi igazságok elmélyítésére.

Poggi érsek, a speciális kiküldött, váratlan magyarországi útját is ezzel a primási körlevellel hozzák kapcsolatba.

Kinek állt érdekében a pápai levél megcsonkítása? Kétségteljesen a Rendszernek, nevezetesen az Állami Egyházügyi Hivatalnak, amely a pápai levél minden sora mögött kiérezhette a Pápa mély aggodását a magyar ifjúság valóságos elhanyagoltsága miatt, mert a hitoktatást különféle adminisztratív megszorításokkal és szekatúrákkal Magyarországon teljesen elsovasztották. Találva érezhette magát az egész püspöki kar, élén a primással, Lékai esztergomi érsekkel, akiket a levél kifejezetten a katekézis főfelelőseivé tesz. Sem Magyarországon, sem külföldön nem titok az a jóviszony, ami Lékai bíboros és Miklós Imre, az ÁVH főnöke között fennáll. Magyarországon tegezőviszonyról beszélnek. Az sem ismeretlen, hogy Lékai bíboros, aki szívesen nevezi magát a „kis lépések emberének”, ezekkel a kis lépésekkel nem a végszükségbe került magyar katekézisnek siet a segítségére, és a feladatok súlya alatt görnyedő alsó papságnak, hanem értelmetlen módon a rendszer érdekeit szolgálja egyrészt azért, hogy hallgattott ahol felemelnie kellene a szavát a szabad hitoktatás és az ifjúság vallás-erkölcsi nevelése érdekében, másrészt egy lépéssel előbbre van Miklós Imrénél is amikor a „túlbuza” káplánokat figyelmeztetni, fékezni és áthelyezni kell. Az is általános ismert tény, hogy a magyar hitoktatás és a magyar vallási helyzet szabadságát illetően Lékai primás informálta a Vatikánt és a külföldet túlságosan optimisztikusan.

Ezek láttán nem kell csodálkozni azon, hogy a békepapok és kevés személyes jóbarátján kívül, Lékaival szemben általános a türelmetlenség. — A Rákosi-idők már régen elmúltak. Az emberi jogok kérdése nemcsak Nyugaton, de a Szovjetunió területén és a csatlós államoknál is napirenden van. Mindenütt reng a föld és a lelkiismereti szabadság új szelei járják a világot. Lékai László, esztergomi érsek és primás, nagy elődök, nagy történelmi hagyományok örököse, nem lehet másodrangú személy Magyarországon egy Miklós Imre mellett. A nemzet történelmi öntudattal és valóságérzettel rendelkező része sosem fogja megbocsájtani az esztergomi érseknek, hogy eszköze, kiszolgálója egy olyan rendszernek, amelynek nemcsak hogy történelmi és népi gyökerei nincsenek Magyarországon, de a nép akaratán nyugvó legalitása sem. Egyesegyedül egy gyűlölt idegen hatalom akaratának a végrehajtója. Az esztergomi érseknek, a magyar primásnak ma már meg kell éreznie azt, hogy az ő helyzete összehasonlíthatatlanul más ma, mint a többi magyar püspöké. Eljött az ideje, hogy ő erősítse meg nemcsak a megriadt nyáját bizalmába, hanem inga-

P. Werenfried van Straaten levele

Kedves Barátaim!

Első oldala ennek az évi jelentésnek* Mindszenty bíborost mutatja, akit öt éve, 1975. május 5-én Máriacellben eltemettünk. Ő az a sokat ígérő búzaszem, amely a földbe hullt, hogy meghaljon. Az ő életáldozata természetjölötti fénypont.

Ennek az évi beszámolóknak háttérét „A halódó magyar Egyház” című helyzetjelentés képezi. Ez a sötét háttér az a valóság, amellyel mindenütt a világon találkozunk. Valóság, ami imára és áldozatra ösztönöz. A valóság, ami ennek a büszke jelentésnek az olvasása után is arra a meggyőződésre készítet, hogy minden segély ellenére amit 1979-ben hoztunk a nyomorban lévő Egyházért, csak „haszontalan szolgák vagyunk”.

Haszontalan szolgák vagyunk mindenekelőtt azért, mert a mai világhelyzet láttán biztosan nem eleget imádkoztunk és áldoztunk... Talán a harmadik világháború áll előttünk, amely Mária jóslatát Fatimában beteljesíthetné. Csak az isteni könyörület csodája menthet meg, de a mi rózsafüzér imánk, vezeklésünk és tulajdon megtérésünk nélkül nem térhet meg az elvakult és félrevezetett kereszténység. Egyre tovább távolodik az Istentől. Tévtanítók mérgezik milliók lelkét és lelkiismeretét, azokét, akik ennek a világnak széles csapását Krisztus keskeny ösvényének elébe helyezik. Számátalan megnem-született gyermeket gyilkolnak.

-----
* I. „A halódó magyar egyházzól” c. következő cikkünket!

Werenfried van Straaten

A halódó magyar egyházzól

Az Ostpriersterhilfe évi jelentéséből

Az egyház ott hal meg, ahol már nincs többé pap. Magyarországon még azoktól a fiataloktól is megvonják a lehetőséget, hogy papok legyenek, hogy fölszentelhessek őket, akik hivatást éreznek a papi pályára. A szerzetespapok kevés kivétellel kihalásra vannak ítélve. Legtöbbjének nincs lelkipásztori engedélye, így tétlenül várja a halált. Az ősi Pannonhalma régi temetője a szimbóluma ennek. Százával temették el a szerzetespapokat és évenként csak kettőt-kettőt vehetnek föl kispapnak. Jellemző a katasztrófális utánpótlási helyzetre: 1949-ben még 1779 volt a papi szemináriumok növendékeinek a száma. 1979-ben ez a szám 312-re esett vissza. A papság átlag életkora 67 év! Évenként 100 pap hal meg és átlag 40-et szentelnek. 1945-ben a világi és szerzetespapok összlétszáma 5434; 1978-ban már csak 3059.

Ennek a végzetes visszaesésnek okai: 1) az ifjúság hit- és vallás-erkölcsi nevelésének (hitoktatás) teljes hiányai; 2) a szemináriumi fölvételnél nem a püspökök vagy a szemináriumi előljárók döntenek el, hogy kit vehetnek föl, hadozó püspök- és paptestvéreit is.

Egy káplán jelentette ki nemrég otthon: „Ha Lékai bíboros végre határozottan kiállna a hitoktatás mellett, 60 százaléka a papoknak biztosan meillette volna. De így fej nélkül vagyunk.”

Harangozó Ferenc

Aki elkerüli a mérszárllást az anyaméhben, később védtelen prédája lesz a szexuális nevelésnek. Püspököket csapnak be vagy helyeznek nyomás alá, hogy elhallgattassák őket. Szentségek értelmét vagy érvényét veszik el, hogy az isteni kegyelem folyamát föltartóztassák. Hitigazságokat hallgatnak vagy csavarnak el, hogy a hívőket bizonytalanságba taszítsák. És Krisztus Helytartóját, ezt a sziklát a hullámtörésben, ellenségei úgy gyűlölik, hogy az életéért aggodom.

A vég következik be? Jézust újra keresztrefeszítik azokban, akik hozzá hűek maradnak? — Igen, de ez a vég egyúttal kezdete a megdicsőülésnek. Ő maga a búzaszem, amely a földbe hull és elhal, hogy sok gyümölcsöt hozzon. Jézus igaz szolgájának azt az utat kell követnie, amit az Úr járt meg. Ez a szenvedés és a halál útja. Ugyanakkor a megdicsőülés útja is. „Mert, ha valaki nekem szolgál, kövessen engem és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is”. Mindszenty bíboros Őt követte és most Vele van a dicsőségben.

Ha Mindszentyre gondolok, gondolok a magyar 1956-os felkelésre. Véresen elnyomták. Tízezer ifjú hős fizette meg életével azt, amit tenni mert. A világ igyekezett felejteni és enyhülésről álmodozott. Tizenkét év múlva Prágában dühöngtek végig a szovjet páncélosok és újabb 12 év múltán Afganisztánban gázolnak végig a szovjet páncélosok. A világ még mindig enyhülésről álmodik, miközben Isten búzaszemei hullanak a földbe és halnak el. — Ezek a mi számunkra a jövő egyetlen reménye.

nem az Állami Egyházügyi Hivatal. A papjelöltek számát mesterségesen 200 alatt próbálják tartani. Jellemző, hogy az esztergomi szemináriumba legutóbb 19-en jelentkeztek és csak ötöt engedélyeztek fölvételre. 3) 1968 óta a teológusokat, ellentétben a többi tanulókkal, nem mentesítik a katonai szolgálattól azon a címen, hogy a teológiai tanulmányok nem nyújtanak tudományos kiképzést. A katonai szolgálat alatt mindent megtesznek, hogy a teológusjelölteket a papi pályától elriasszák vagy elvonják.

Előttünk fekszik az Ostpriersterhilfe 1979-es évi jelentése. Ez a segítség, dollárban kifejezve, 45.614.856. Érdekes a nyugati európai országok katolikusainak részesedése: a német katolikusok adták a segélyek 32,8%-át, a franciák 16,9%-ot, a kis Svájc 13%-ot, Belgium 12,5%-ot, Hollandia, 8,7%-ot, Ausztria 5,6%-ot és Olaszország 4,7%-ot.

Az Ostpriersterhilfe 79-ik évi jelentéséből tudjuk meg azt is, hogy ez a csodálatos segélyszervezet P. Werenfried van Straaten („Speckpater”) személyes műve, az 1956-os magyar Szabadságharc idején két hónap alatt több mint 20 millió dollár értékű pénz, élelem, gyógyszer és egyéb segítséget szállított saját teherautóin Magyarországra.

Magyarok, akik olyan nagylelkűek tudunk lenni, de olyan közömbösek és hálátlanok is, ezt ne feledjük el soha!

A római magyar kápolna

Lékai bíboros májusi római látogatása alkalmával a Szent Péter Bazilika kriptájában befejezés előtt álló Magna Domina Hungarorum magyar kápolnáról a következőket mondotta: „II. János Pál atyai jóságával vállalta, hogy a kápolnát személyesen áldja meg október 8-án délután. Ezen a szerdai napon részt veszünk az általános kihallgatáson, délután pedig meghatódott tanui leszünk annak az egyedülálló eseménynek, hogy a II. Szilveszter pápától Szent István

királyunknak ajándékozott kápolna most újból éltre kel és hirdeti s ösztönzi a magyar szívek dobbanását a továbbélő Péter felé. Meleg szeretettel hívom meg erre a ritka ünnepra gondos lelkipásztori vezetéssel magyar testvéreinket a nagyvilág minden részéből ez év október 8-ára, hogy a Magyarok Nagyasszonya kápolnájának felszentelésén találkozzunk itt a Szent Péter templomban, amelynek padlózatán 1977 karácsonytól kezdve a világ nagy templo-

mainak a sorában az Esztergomi bazilikának a neve is tanuskodik kis népünk öntudatos hithűségéről.”

Ezután az általános meghívás után kaptak különféle Nyugaton élő személyiségek külön névre szóló meghívót május hó közepe táján az október 8-i Magyarok Nagyasszonya kápolna felszentelésére, Lékai László bíboros sajátkezü aláírásával. Ezeknek a meghívóknak az érdekessége az, hogy általában ugyanazok kapták, akiknek a budapesti központból a Magyar Hírek-et küldik.

A máriacelli sír

A temetés ötödik évfordulóján, május 15-én jártam ott, azok között a kevesek között, akiket csak a szívük hívott oda. A sír, mint a temetés napjaiban, gyertyafényes és virágos. Két hét múlva újra ott járva, megint csupa virág, illatos hegyi nárcisz és egy csokor gyöngyvirág, nemzetiszínű szalaggal átkötve, éppen úgy, mint öt évvel előtte a temetés napján. — „A szeretet soha nem szűnik meg”. (St. Pál, Kor.)

Valaki enyhe szemrehányást tett, hogy nem volt zarándoklat. Mert hogy kezdik elfelejteni és napirendre térni fölötte. — Kérdezem kik? A válasz: az illetékesek. Csak gondolom, kikre gondolt az illető. Aztán visszatérve Münchenbe, íróasztalomon egy meghívó Génuból, az ottani kormányzótól: Siri József bíboros, Génua érseke, június 2-án 18.00 órakor a Quadrivium nagytermében (Piazza San Marta) emlékezik meg Mindszenty József bíboros érsekről, Magyarország hercegprímásáról, halála öt éves évfordulóján. A meghívó mellett ott volt egy részvevő beszámolója az emlékestről: „Siri bíboros kerek egy óráig beszélt elhunyt hercegprímásunkról. Fel is vettem hangszalagra. Genova elitje, élén a főispánnal, országgyűlési képviselőkkel, szünni nem akaró tapssal köszönte meg a megemlékezést.” — Siri bíborosról csak annyit: Az utolsó pápaválasztásokon mint komoly „pápaesélyes” szerepelt. (Szerk.)

KÖZI HORVÁTH JÓZSEF:

Válasz egy meghívásra

Esztergomból levelet kaptam, amelyben Lékai László bíboros, a magyar katolikus egyház feje meghívott — „mint kedves külföldön élő magyar testvérét” — arra az ünnepra, amelynek a keretében II. János Pál pápa október 8-án megszenteli a római Szent Péter bazilika altemplomában a Magna Domina Hungarorum, a Magyarok Nagyasszonya kápolnáját.

Mivel hasonló tartalmu levél több Nyugaton élő paptestvér címére is érkezett, nem vétkezem az illendőség szabályai ellen, ha a meghívásra nyilvánosan válaszolok:

EMINENCIÁS URAM!

Remélem, nem veszi rossz néven, hogy — amikor megtisztelő levelének kézhezvitelét nyugtázom — egyuttal azokat a gondolataimat is papírra vetem, amelyek bennem meghívója olvasása közben felmerültek.

Mindenekelőtt örömmel vettem tudomásul, hogy a Magyarok Nagyasszonya — Szent István ország- és nemzetfelajánlása óta „Boldogasszony Anyánk” — az Egyház szívének számító Szent Péter bazilikában is szentélyt kap.

Örömet fokozta az a híradás, hogy a kápolnát II. János Pál pápa, hazánk és népünk nagy barátja fogja felszentelni.

Öszintén meg kell mondanom azonban azt is, hogy sokkal jobban örültem volna annak, ha Eminenciád arról értesített volna bennünket, hogy a kommunista kormányzat végre hajlandóságot kezd mutatni a Magyarok Nagyasszonya ellen elkövetett bűnei kiengesztelésére.

Ez a bűnlista nagyon hosszú. Csak a legsúlyosabb máriaellenes kommunista vétkekre emlékeztetek.

SZTÁLIN SZOBRA A MAGYAROK NAGYASSZONYA TEMPLOMA HELYÉN

Rákosi Mátyás 1950-ben a Dózsa György utca városligeti oldalán hatalmas teret képeztetett ki, amelyen felállíttatta eszményképének és parancsoló urának, a világtörténelem legkegyetlenebb zsarnokának, Sztálinnak monstruózus ércszobrát. Ez előtt a tirannusi jelkép előtt kellett a magyar dolgozók százazreinek évente többször is tisztelgő menetben elvonulniok.

A vörös városrendezésnek a Magyarok Nagyasszonya temploma is áldozatul esett.

A kommunista diktatura és az orosz megszállás bilincseiből szabadulni akaró főváros népe már az ötvenhatos forradalom első napjának délutánján ledöntötte a rabszolgaságnak ezt a kihívó jelképét. És miközben csepegni látták a pogány kolosszus térdeit és nyakába vetett acélkötéllel az utca porába rántották a megroggyant lábú óriást, a környék népe hangos szóval követelte lerombolt templomának az újjáépítését.

Mondani is felesleges, hogy a forradalmat és a szabadságharcot vérbefojtó szovjet megszállók kezéből uralomra került Kádár-klika máig sem tett eleget a nép kívánásának.

A REGNUM MARIANUM MEGSEMMISÍTÉSE

A Sztálin-emlékműtől nem messze, a Damjanich utcában működött Regnum Marianum néven az az ifjúsági lelkipásztori központ, amelyben és ahonnan tehetséges és apostoli lelkű hittanárok vezették és irányították a középiskolás fiatalság lelki nevelését nemcsak budapesti, hanem országos viszonylatban is. „A Regnum — emlékezik vissza Nyisztor Zoltán — valóban fogalom, varázs, bűvölet volt diákok és öregdiákok, papok és hívők lelkén egyaránt... A Regnumban tizenkét máriakongregáció működött és három cserkészcsapat, valamint az öreg regnumisták gárdája. Ott készült a Zászlónk folyóirat a fiúifjúság, a Nagyasszonyunk a leányifjúság és a gyerekek lapja, a Kis Pajtás...”

Sok-sok más intézményünkkel és szervezetünkkel együtt a Regnum is az alkotmányában lelkiismereti és vallásszabadságot ígérő rezsím dühének az áldozata lett.

A buzgó regnumista papok közül többen központjuk megszüntetése, kongregációik és cserkészcsapataik feloszlása és hittanári állásaik elvesztése után is kapcsolatban maradtak volt növendékeikkel. A politikai rendőrség azonban olyan árgus-szemekkel figyelte őket, hogy merészségükért hamarosan valamennyien, összeesküvésre való előkészítés bűnével vádoltan, bíróság elé, majd börtönbe kerültek.

A Regnuméhoz hasonló sors érte a Horánszky utcában működő Kongregációs Otthont is, amely a főváros egyetemi, értelmiségi és iparos Máriakongregációnak volt a központja.

És a kommunisták vallásellenes irtóhadjáratának áldo-

zata lett az a sok-sok ezer máriakongregációs egyesület is, amely az egész országot behálózva, a fővárosi egyházközségektől kezdve a legkisebb falusi plébániáig ápolta és terjesztette a Magyarok Nagyasszonyának a tiszteletét.

A MAGYAR NÉP VÁLASZA

A magyar nép az 1947—48-ban lezajlott Boldogasszony Évének csodálatosan szép és bátor hitvallásával válaszolt hagyományos és mély máriatiszteletének durva megsértésére.

Mindszenty bíboros megállapítása szerint „az ország legjelentősebb központi helyein és Máriakegyhelyein... száz-egyszáz tömegekben milliók álltak a Máriatisztelet fehér lobogója alá.”

Tették ezt a hívek annak ellenére, hogy a Kádár János belügyminiszternek engedelmeskedő állami szervek a legdurvább és a legbecstelenebb eszközöket is igénybe vették arra, hogy a nép részvételét lehetetlenné tegyék és az istentiszteletet menetet megzavarják.

AZ ÁLLÍTÓLAGOS KÁDÁRI PÁLFORDULÁS LEGENDÁJA

A rezsím egyházpolitikájának irányítói — időt és pénzt nem kímélve — igyekeznek elhíttetni a nyugati világgal és a szabadföldi magyarsággal, hogy a népköztársaság és az Egyház viszonya évről-évre javul. Közben szorgalmasan és ügyesen felhasználják Eminenciádnak idevágó, a hivatalos propaganda állításait megerősíteni látszó nyilatkozatait is.

Sajnos, az otthoni szomorú valóság nem igazolja ezeknek a rózsaszínű optimizmust sugárzó nyilatkozatoknak a tartalmát.

Ellenkezőleg!

Feltétlenül megbízható, az ország különböző vidékeiről érkező információk tanúsága szerint az Egyház Magyarországon még soha nem volt olyan kiszolgáltatott helyzetben az államhatalommal szemben, mint ma, amikor a népköztársaság alkotmánya biztosítja a lelkiismereti és vallásszabadságot, és amikor ennek az államnak tényleges feje, Kádár János, a kommunista párt első titkára és a katolikus egyház feje, Eminenciád, gyakran nyilatkozik az Állam és az Egyház megjavult viszonyáról.

Hogy mit tehet az Egyház és mit nem, azt — a szinte már neveléséges apró és jelentéktelen részletekig menően — az Állami Egyházügyi Hivatal, illetőleg annak mindenütt jelenlévő ellenőre, határozza meg.

A püspökök és a lelkipásztorok papság helytálló része között áthidalhatatlan szakadék tátong, mert a küldetésükhöz híven ragaszkodó plébánosok és káplánok nem találnak védelmet, sok esetben még csak megértést sem a lealacsonyító és megszegyenítő helyzetbe beletörődött vagy azt — békepapimozgalmi multjuknak megfelelően — kifejezetten támogató főpásztoraiknál.

Ugyancsak teljesen árváknak és pásztoraiktól elhagyottnak érzik magukat azok a világi hívek, akiket hitük megvallása és vallásuk gyakorlása miatt uton-útfélen diszkriminálnak.

Akár mennyire fájdalmas is, meg kell mondani, hogy az Eminenciád elnöklethe alatt álló püspöki kar még egyetlenegyszer sem emelte fel a szavát az ellen, hogy hazánkban bizonyos rétegeknek kifejezetten meg van tiltva, hogy egyházi házasságot kössenek; hogy újszülötteiket megkereszteltessék; hogy gyermekeiket hittanra jásásák és hogy vasárnapként résztvegyenek az istentiszteleten.

A hazai információk híreit megerősítik a magyar kereszténység sorsát egyre növekvő aggodalommal kísérő II. János Pál pápa apostoli leveleinek bíráló és bátorító fejezetei is.

A TEENDŐK HELYES SORRENDJE

Hosszúra nyúlt válaszomat annak a véleményemnek a közlésével fejezem be, hogy Eminenciádnak és a püspöki karnak elsősorban és mindenekelőtt azt kellene szorgalmaznia, hogy a Magyarok Nagyasszonya otthon kapja vissza azt a tiszteletet, amellyel ezer éven át nemcsak a nép, hanem a hivatalos Magyarország is körülvette. Ebben a rezsím is segíthet azáltal, hogy engedélyezi és elősegíti a Sztálin-szobor kedvéért lerombolt Magyarok Nagyasszonya templomának újjáépítését.

A Magyarok Nagyasszonyának otthoni rehabilitálása nélkül a római kápolna építése nem tekintendő másnak, mint a nyugati kereszténység és a szabadföldi magyarság megtevesztésére szánt kísérletnek.

Eminenciádat az Anyaszentegyház bíborosának és a magyar katolikus egyház fejének kijáró tisztelettel köszönti

KÖZI HORVÁTH JÓZSEF

MAGYAR EGYHÁZI HIREK

A magyar egyház szeptember 28-án emlékezik meg Szent Gellért püspök és vértanu születésének jubileumáról. A Vatikánt Casaroli bíboros-államtitkár képviseli.

Az Európai Magyar Lelkészek Papi Tanácsának elnöke, P. Szőke János közli: „Az Európai Magyar Lelkészek őszi konferenciája 1980. szeptember 29-től október 3-ig lesz, Schloss Fürstenried Exerzitenhausban, 8000 München 71, Tel.: (089) 75 55 064. A főlelkészek már szeptember 28-án este gyülekeznek, hogy 29-én d. e. 10 órától 16 óráig tárgyalhassanak.”

A konferenciáról a meghívóban még ez áll: „Fontosságáról nem szükséges írni. Ha valamikor hasznos volt ez a találkozó, akkor most égető: külföldi lelkipásztorokunk legválságosabb idejét éljük.”

A Magyar Kurir szerkesztőjét, *Márkus Lászlót*, a Magyar Kurir R. T. leváltotta. Helyette *Gójkó János*, pécsi egyházmegyes papra, győrei plébánosra bízta a szerkesztést.

Németországi lapok április 21-i közleménye szerint a Pápa késő ősszel háromnapos látogatásra jön Németországba. November 14-én meglátogatja Köln, november 16-án pedig Altötting ősi búcsújáráshelyet. Ellátogat a bajor fővárosba, Münchenbe is.

A Mindszenty Alapítvány kiadása:

N A P I J E G Y Z E T E K

Mindszenty bíborosnak a budapesti Amerikai Követségen (1956—1971) készült naplószerű feljegyzésel.

A könyvhöz *Batthyány Iván*, a Mindszenty Alapítvány elnöke írt bevezetőt, a bíboros követségi életéről *M. J. Hillebrand*, amerikai nagykövet ad számot. A magyarázó fejezeteket *Csonka Emil* készítette.

A 480 oldalas könyv ára 32.— DM vagy 14 USA \$ és portó. Megrendelhető az „Életünk” útján.

PROF. DR. MEHRLÉ TAMÁS OP:

Krisztus világvégi eljövetele

Ó- ÉS ÚJSZÖVETSÉGI TANÍTÁS

Jézusnak a világ végén történő eljövetele szintén a „végső dolgok” egyike. Már az ószövetségi Szentírás az „Úr napjáról” beszél, amikor Isten majd összes ellenségei felett győzelmet arat. Ebben a hitben, amely sokszor költői és drámai színekben jut kifejezésre, végeredményben az a hitbeli meggyőződés a mérvadó, hogy Isten irányítja a népek és nemzetek sorsát. Ő a történelem egyedüli és abszolút ura.

Az újszövetségben az Úr napja Krisztus napjává alakult át: Jézus az, aki a világ végén eljön ítélni eleveneket és holtakat. Végső eljövetele leírásában ő maga az ószövetségből vesz át bizonyos kozmikus és apokaliptikus színezetű képeket (Mk 13), amelyek a vég visszavonhatatlanságát és borzalmát akarják szemléltetni. Az igazi krisztushívők azonban reménykedve várták az Úr jövetelét és épp a várakozásban vigasztalódtak meg. A Jelenések könyvének az utolsó fejezetében e kérést olvassuk: „Jöjj el, Uram Jézus” (Jel 22, 20), s Sz. Pál a korintusiakhoz írt első levelét e szavakkal zárja: „Maran atha”, ami arám nyelven annyit jelent, hogy „Jöjj el, Urunk” (1 Kor 16, 22).

A VILÁG VÉGÉNEK ISMERETLEN IDŐPONTJA

Manapság az egzegéták kivétel nélkül elismerik, hogy maguk az apostolok és az első keresztények Krisztus eljövetelét közelinek gondolták. Eljövetelébe vetett hitük oly intenzív volt, hogy időbelileg is közelinek tartották. Csak amikor rádöbentek, hogy reményük nem teljesül, fogadták el a távolabbi eljövétel lehetőségét is, és így egyben jobban megértették, hogy Jézus miért hangoztatta oly nyomatékkal a világ vége időpontjának a kiszámíthatatlanságát.

A világvég bizonytalan időpontjának ellene látszik mondani az a tény, hogy Jézus maga bizonyos jeleket sorol fel, amelyek a világ végét megelőzik: hamis krisztusok lépnek fel — ide vehető Sz. Pálnak az antikrisztusra vonatkozó kijelentése is (2 Tessz 2, 3-4) —, háborúk lesznek az egész világon, földrengések, éhínség, keresztényüldözések, az Isten szentélyének a meggyalázása (Mk 13). Hogy lehet, hogy Jézus egyrészt azt mondja: „Azt a napot és azt az órát senkisé ismeri, még a mennybéli angyalok sem, sőt még a Fiú sem, csak az Atya” (Mk 13, 32), másrészt meg felszólít, hogy tartsuk szem előtt a jeleket, amelyek a véget megelőzik?

Annyi bizonyos, hogy Jézus szerint a világ végének az ismeretét az Atya fönntartotta magának. Nem nyilatkozta ki sem embernek, sem angyalnak, sőt még Jézust sem bízta meg az időpont közlésével. Ennyiben nem tudja még a Fiú sem. Ami az előjeleket illeti, tudnunk kell, hogy általános jelenségekre utalnak, melyek jóformán állandóan kísérik az emberiség történelmét. Így érthető, hogy már Nagy Sz. Gergely a hatodik században az előjelekre hivatkozva azt hitte, hogy a világ vége közel van. Sz. Gergely tévedett s azóta mindig tévedett mindenki, aki az előjelek alapján a világ végének az idejét ki akarta számítani. Ebből viszont az következik, hogy e jelek arra valók, hogy rendületlenül higgyünk Jézus eljövetelében, s mindig

ébernek legyünk, mert a világ vége bármikor bekövetkezhetik. Nem tudhatjuk, hogy ezeknek az eseményeknek, melyek az előjeleket alkotják, mily intenzitást kell elérniük, hogy a világ tényleges végét mintegy maguk után vonják.

TEOLÓGIAI ELMÉLYÜLÉS

Ahelyett, hogy meddő időszámításokba bocsátkoznánk a világ végére vonatkozóan, igyekezzünk inkább hitünknek e sarkalatos igazságába elmélyülni. Egyes régi görög filozófusokkal szemben, akik ciklikusan, azaz örökké visszatérő körforgás vagy periódusok formájában képzeltek el a történelmet, nekünk a kinyilatkoztatás alapján azt kell tartanunk, hogy a történelem lineáris jellegű, azaz kezdete és vége van. Ahogy egyéni életünk kezdődik és végződik, úgy van az emberiség életével is. E meggyőződésünknek nem mond ellene a mai természettudomány sem.

A világ végét nem lehet pusztán csak a történelmi immanencia alapján kiszámítani. Sem geológiai megfontolások, sem asztronómiai megállapítások, de még az evangéliumi jelek fellépése sem engedik meg, hogy a történelem végét előre kiszámítsuk. Ez egyedül Isten akaratától függ, aki akkor tesz majd pontot az emberiség történelmére, amikor akarja. A leckét, mely ebből következik, maga Jézus vonja le: „Vigyázzatok, virrasszatok, mert nem tudjátok, mikor jön el ez az idő. Éppen úgy, mint amikor az idegenbe készülő ember elhagyja házat és vezetését szolgálóra bízta, mindegyikre a maga dolgát, a kapusnak pedig meghagyja, hogy virrasszon. Virrasszatok tehát, mert nem tudjátok, mikor érkezik meg a ház ura, este-e vagy éjfélkor, kakasszóra-e vagy reggel. Ha váratlanul érkeznek, alva ne találjon titeket. Amit nektek mondom, mindenkinek mondom: Virrasszatok!” (Mk 13, 33-37).

A világ végét nem lehet Teilhard de Chardin-féle optimizmus alapján sem kiszámítanunk, mintha az emberiség fokozatosan, szinte benső törvényszerűséggel felfejlődne Krisztusba. Egyáltalán nem biztos, hogy a világ végén az emberek jobbak lesznek-e mint most, inkább fel lehet tételezni, hogy a jók és rosszak, a hívők és hitetelenek közötti ellentét polarizálódni fog. „Akkor majd sanyargatnak és megölnék titeket, és miattam gyűlölni fog minden nemzet. Sokan el is tántorodnak hitüktől, elárulják és gyűlölni fogják egymást... A gonoszság elhatalmasodásával sok szívben kihül a szeretet” (Mt 24, 9-12). „Amikor majd eljön az Emberfia, gondoljátok, talál-e hitet a földön?” (Lk 18, 8).

KRISZTUSVALÓ SZEMBEISÍTÉS

Az Úr napja Krisztus dicsőséges megnyilatkozása és ítélkezése lesz. A veivaló személyes találkozás, szembeállítás, az életéhez és tanításához való hozzá-mérés lesz ennek az ítéletnek az alapja. Nem evilági igazságszolgáltatás lesz ez, hanem minden embernek és az egész emberiségnek az örökkévalóság fényében való megítélése. E titokzatos eseményt nem tudjuk emberi fogalmakkal meghatározni, életből vett képekkel, hasonlatokkal érzékeltetni, annyi azonban bizonyos, hogy Krisztusnak e végső

eljövetele kinyilvánítja majd Atyja iránti engedelmségének és megváltói szeretetének a nagyságát és egyben napfényre hozza minden embernek igazi és maradandó értékét vagy értékhiányát. „Mindnyájunknak meg kell jelennünk Krisztus ítélőszéke előtt, hogy kiki elvegye, amit testi életében érdemelt, a szerint, amint jót vagy gonoszt tett” (2 Kor 5, 10).

A világ vége nemcsak az egész hívő közösségnek, hanem minden egyes hívő embernek is a révbejutása lesz. S ha igaz is, hogy mindenfajta „üdv-egoizmust” — azaz önző csak önmagukra

FEJŐS OTTÓ:

ÉLEK, DE HOGYAN...?

„Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal 2,200).

Uram, Te küldtetted apostolaidat hirdetni az örömhírt, küldtetést adtál nekik. Akik hittek az örömhírben, hívőkkel váltak és később ők is hirdették evangéliumot. Így éltél bennük és éltsz bennük is. Éltsz a gyermekben, akit megkereszteltek, az agastyánban, aki készül Hozzád, a házastársakban, akik a Te szeretettedben kötöttek házasságot. A kétkező vagy örömdőtől lángoló szívű fiatalban, a szenvedéstől kínzott arcú, halk szavú beteg lelke mélyén. A szentmise szavait vágyó, kérdéseire feleletet váró várakozásában. Éltsz valóban bennem is, e sorok olvasójában?

Hirdetnem kellene Téged de alig ismerlek. A „hit-parádé” legújabb száma közelebb áll hozzám, mint a Benned való hit. Mily nagy a különbség a két hit között... Te vagy az alig, — vagy kevéssé hitt Krisztus bennem...

A komisszárról többet tudok mesélni az osztályban mint rólad, pedig van, aki állítja, Téged megismerni izgalmasabb mint a legjobb krimi.

Te vagy az ismeretlen Krisztus bennem...

Munkahelyemen megbecsülnek, mert megbízható munkát végzek. De ha Rólad kerül szó, akkor legtöbbször hallgatók, nem is tudok mit mondani. Pedig érzem, kellene valamit szólni, de nem merek. Félek, kinevetnek. Mindenki azt tartja, a vallás magánügy. Az az érzésem, Te vagy a néma Krisztus bennem...

Ha szenvedésről hallok, az mindig idegessé tesz, mert feszültség keletkezik segíteni akarásom és fáradtságom között. A fárasztó munka után szükségem van pihenésre s egy kicsi kényelemre, hisz megdolgoztam érte. Ezért általában ez utóbbi vágy győz a tudásban.

Mégis néha eszembe ötlök, süketetté tett Krisztusként éltsz bennem.

Mondd, hogy bírod ki ismeretlenül, elszennyeződötten, némán, süketen nálam? Biztosan fájdalmas e lét, vagy inkább nem létezés. És mégis azt üzened, hogy éltsz, legalábbis élni akarsz bennem.

Élek, de hogyan...? Ha utána gondolkodom, alig van órája napomnak, perce óráimnak, amikor valamit Érted, Veled, vagy legalábbis Veled kapcsolatban teszek.

Reggel oly nehéz a felkelés, sietni kell munkába, imára nem marad idő. Gyerekkori imáimat elfelejtettem és

való gondolat és gondolkodást kerülnünk kell, — a keresztény hit egyik alapvető sajátossága épp az, hogy nem kívánja meg az egyéni boldogságnak egy névtelen jövő társadalom érdekében történő feláldozását, — mint ahogy a kommunizmus teszi, — hanem, ha áldozatot kíván is, s ha néha a földi élet feláldozását is megköveteli, mindenkinek a személyes boldogságát is biztosítja. A megváltozott emberek közösségének, de ugyanakkor minden egyes hívő léleknek szól a Jelenések könyvének ígérete: „Ő velük fog lakni, azok pedig az ő népe lesznek, és maga Isten lesz velük. Letöröl szemükről minden könnyet. Halál nem lesz többé, sem gyász, sem jajgatás, sem fájdalom. Ami eddig volt, az elmúlt” (Jel 21, 4).

olyan formát, amely megfelelne, nem találtam. Igaz, nem is kerestem. Gondolod találnék?

Munkahelyemen gyötör a főnök, normák szabják meg a munka ütemét és minőségét, társaim ridegsége és idegessége láthatatlan sziklaként nyomja mindig összebb testemet, hangulatomat, gondolataimat. Hol van itt tér számodra? Ha igazán élnél bennem, akkor jobban tudnám viselni a feszültségeket? Talán egy mosolyra is futná a technika komor, gépzejtől süket lélek-dermesztőjében...

Szabadidőmben ki kell lélegezzem idegbénító óráim lelkembe ivódott mérget. Látogatás barátaimnál, sport, szórakozás, távolbanezés órákig. Holt fáradtan esem ágyba. Hova csúsztaszalak be Téged? Hol teremtsék szántódra helyet? Az esti imában?

Elmaradtál belőlem, kimaradtál életemből. Elvesztettelek. Hogy talált meg Szent Pál, hogy élhess benne? Vagy inkább Te találd meg őt?

Találj meg engem is. Talán akkor el tudok indulni. Megfaragom vágyaimat, lefaragom kívánságaim egyre bővülő tuskéit.

Keresni foglak mint egy detektív s talán egy mondatban, egy könyvben, egy mosolyban vagy könnyben nyomodra találok.

Találj meg, hogy megtalálhassalak én is és élj bennem...

ELGONDOLKODTATÓ SZÁMOK

„Szomorú német rekordok” címmel a múlt számunkban megjelent kis közleményünk kiegészítésül íme még néhány nem kevésbé szomorú adalék:

Nyugat-Németországban 1000 lakosra mindössze 9.4 születés esik, ami a legalacsonyabb hányad a világon. A házasságok 38 %-ában nincs gyerek, 26 %-nak csak egy, 23 %-nak kettő és csak 13 %-nak van három vagy ritkán több gyermeke.

1000 házasságkötésből 300 válással végződik.

1.2 millió gyerek él ún. nem teljes („unvollständige”) családban, vagyis amelyben az anya túlnyomó részben elvált, vagy — elenyésző kis hányadban — özvegy állapotú.

Egy 15 éven aluli gyerek ellátása Nyugat-Németországban havonta legkevesebb 300 DM-ba kerül. (—)

BOGYAY TAMÁS:

Szent Benedek és a magyar sors

Szent Benedek már kerek négy évszázada halott volt, amikor a magyarok ott álltak új hazájukban történelmük nagy választóján. A Kárpát-medence dúsan termő földjén vajon nem vár-e rájuk is rokon kultúrájú elődeik, a hunok meg avarok végzete? A lovaspásztorok sorsa azonban ezúttal egészen más irányba fordult. Váratlanul és hirtelen, alig pár nemzedék alatt épp abban a 10. században, amelyet a nyugati kereszténység „sötét évszázadának” tekint az egyháztörténelem. Nem mintha a keresztény Európa hitetlen lett volna. Az emberek nagyon is hittek, de nem tudtak, sokszor nem is akartak a hit szerint cselekedni. Az e világi és a vallási rend elválaszthatatlanul összefonódott, az Egyház akárhányszor nagyon is földi hatalmi érdekek eszköze és a pápaság a római városi arisztokrácia aljas vetékedéseinek játékszere lett. Annyi bizonyos, hogy a magyarság átlépve a Kárpátokat, a Tiszát, a Dunát, nem került egy hatalmas, erőteljes duzzadó kultúra ellenállhatatlan bűvkörébe.

De a rettentő erkölcsi süllyedés mérge — nem először és nem is utóljára a kereszténység életében — ki-termelte hamarosan az ellenmérget is. És ebben a már évszázadok óta halott Benedekből kiáradó szellemi erőnek volt a legnagyobb része. Nem a földi világ rendjét átalakítani akaró utópiákkal jött, hanem a keresztény lelkiesség otthonaiba, a kolostorokba hozott új életet. Mint Cluny, az első és leghíresebb reformkolostor nagy apátja, Odo írta: mivel az egyháziak hivataluknál fogva tanítói a világiaknak, először is a szerzetesek és papok lelkében kell megvalósítani a „civitas Dei”-t, az Isten országát, csak azután lehet számítani a társadalom erkölcsi megjavulására. Ez a nyugati szerzetesség pedig ekkor már teljes egészében bencés volt, bár Szent Benedek Reguláját a korhoz és a helyi viszonyokhoz alkalmazkodva értelmezték. Cluny hatalmas és pompás, fejedelmektől és püspököktől független Isten várává épült ki. A rugtelenségre nagyon is szükség volt a feudális anarchia világában. A falakon belül rend honolt és béke, liturgia és imádság töltötte ki a sok száz szerzetes életét.

Atökéletesebb keresztény élet vágya azonban más utakat is mutatott. A lotharingiai Gorze dűledező kolostorába olyan világi papok gyűltek össze bencés közösségbe, akik a keleti remeték szigorú aszkézisét párosították a Regula mértéktartó rendjével. Ott, ahol keménykezű királyok és császárok szálltak szembe torzsalkodó nagyurakkal és igyekeztek rendet tartani az egyházban is, a kolostorok lakói nem zárkóztak el a viágtól. Nemcsak passzív példaadással akartak hatni rá, hanem szóval és tettel is. Vállalkoztak a térítésre Európa keleti végein, a keresztény élet koronáját a vértanúságban látták. Nem véletlen, hogy gorzei bencés volt az a Vikbert, aki 954-ben Gembloux apátságából a vértanúság reményében kimerészkedett Bulcsú katonái közé. Reménye nem teljesült, sőt párat meg is térített. Bencés volt, Sankt Gallen kolostorából, az a Brun vagy Prunward

püspök is, akit 972-ben Nagy Ottó császár küldött Géza nagyfejedelemhez, felszólítva Passau püspökét, Piligrimet, hogy támogassa őt útjában. Prunwardot is a lotharingiai reform szelleme hathatta át. Erre vall, hogy épp Ottó császár támogatta, aki a gorzei reformmozgalom szel'émében szervezte meg a trieri St. Maximinus apátságából ki-

Piligrim nyilván csak a császári parancsra támogatta a St. Gallenből jött bencés Prunwardot, mert ő maga akarta vezetni a magyar miszsiót, Passau pedig az egyetlen volt a régi bajor egyházmegyék közt, ahol a püspökség és káptalanja nem bencés apátságból nőtt ki. Piligrim mint főpap maga is a birodalmi egyházi politika

SZENT BENEDEK

Diego F. Carlone szobra, Grác 1720

indulva Magdeburg érsekségét és a keleti szláv missziót. Trierben kezdte pályafutását az a Szent Wolfgang is, aki 973-ban Einsiedeln bencés kolostorából indult a magyarok térítésére, de Piligrim, alighanem féltékenységből, visszahívta és Regensburg püspöki székeire emeltette. Wolfgang indította el aztán a bajor kolostorok megreformálását nem Cluny, hanem Gorze és Trier szel'émében.

képviselője volt, aki a jövődő keresztény Magyarországot csak a császári birodalom egyházzervezete keretében és a saját érseki fennhatósága alatt tudta elképzelni. Papjait sem hathatta át az az önzetlen buzgalom, mint a Szent Benedek Reguláján nevelt szerzeteseket. Nem csoda hát, hogy a passau misszió, valószínűleg külső politikai körülmények következtében is, végül elakadt.

A magyar térítésnek Szent Adalbert prágai püspök adott megint újabb és most már döntő lendületet. Magdeburgban a lotharingiai bencés reform szellemében nevelték és amikor belefáradva a lelkekért folytatott kilátástalan küzdelembe otthagyta Prágát, a római Szent Elek és Bonifác bencés kolostorba lépett be és ott találta meg lelki otthonát. Adalbert formálta a serdülő Szent István lelkét, az ő tanítványaival népesítette be Géza Szent Márton hegyén, Pannonhalmán a magyar kerszténység első nagy szellemi központját. Az ő tanítványa volt Asrik-Anasztáz, aki a lengyelországi meseritzi bencés kolostor apátja lett és onnan jött Magyarországra, hogy István legfőbb diplomatája és aztán a magyar egyháznak — Györffy György következtetése szerint — harmadik érseke legyen. Szent Adalbert diákkori mentora és barátja, majd munkatársa, Radia, 995-ben menekülésként jött Gézához, nálunk lett szerzetes és valószínűleg Pannonhalma első apátja. Adalbert nyomdokait követve lépett a bencés rendbe és jött el hozzánk is téríteni Querfurti Bruno, a szent életírója. Egy bajor reformkolostorból, Niederaltaichból került ki Günter, magyarosan Göntér, Szent István vagy inkább Gizella rokona, aki a bakonybéli kolostor alapítását kezdeményezte a vadonban, ahol a Velencéből jött Szent Gellért is remetéskedett. Velük a bencés életrend keleties aszkéta változata honosodott meg nálunk.

Szent Adalbert és bencés társai szerepét a magyar keresztény egyház alapjainak lerakásában mi sem mutatja jobban, mint az, hogy működésük emléke teljesen kiszorította a magyar hagyományból az elődökét, a Gyula hozta görög hittérítőkét éppúgy, mint a sankt galleni Prunward — Brunót és a passau papokét. A múltra való emlékezés sokszor hamis és igazságtalan. De ebben az esetben épp távedésével figyelmeztet a lényegre: a 10. században mondhatnánk önerejéből megújuló bencés rendből jött az energia és lendület, amely a magyarság előtt feltárta a jövődőt jelentő kaput. Mintha a bencésnek ezt a szerepét foglalták volna szavakba a zalavári apátság egykori kapujának a romokból e'öke-rült márványba vésett feliratában, amely pattogó hexameterben hirdeti: Quarens invento pulsans hic gaudet aperto — Örvendezik itt a kereső, mert talált; a zörgető, mert megnyílt az ajtó“.

Régi himnusz szent István királyról

17. századi kiadatlan énekeskönyvből*

Szent István király, Istennek szolgálja
Magyarországnak hű oltalmazója
Bálványozásnak erős megrontója
Krisztus kedviből.

Ez védte, óvta meg a magyar nemzetet
Pogány életből hozza jó életet
Krisztus útjára inte mindeneket
Eltévelyedteket.

Ő mutatá meg üdvösségnek útját
Az mennyországnak megnyitá kapuját
Hamisságnak is elnyomá homályát
Éktelen voltát.

Méltó hogy áldja, tisztelje Magyarországot
Innepe napját ülje egész ország
Dicséreteket kívánja igazság
Hogy neki mondjunk.

Az Krisztus Jézust mindennek hirdete
És akik hívek, ő megkeresztelte
Az igaz hitet mindennek hirdette
Magyarországban.

Szép templomokat sok helyt építtete
Melyeket szépen felékesíttete

Arannyal, gyönggyel, ezüsttel szépíte
Sok drága kövekkel

Bölcs tanítókat, igaz prófétákat
Emellé szerze jámbor tudósokat
Hogy megőriznék az igaz juhokat
Igaz hitükben.

És az Istennek elvett talentumát
Megőregbíté kegyes ajándékát
Hogy megszerezhesse ő örök jutalmát
Krisztus Jézustól.

Mely által bement örök dicsőségbe
Felemeltetett Isten elejébe
Erről örvendez Krisztussal most mennyben
Nagy dicsőségben.

* Ezt a szép István királyról szóló himnuszt — amelynek eredete legalábbis a 15. sz. elejére megy vissza — Domokos Pál Péter, etnográfus, Erdély és a csángóföld népzene-hagyományainak feltárója (Bartókkal is dolgozott együtt!) nemrégiben adta közre egy még kiadásra váró — a 17. sz.-ban Csíkrákoson másolt — katolikus énekeskönyvből. Az aránylag hosszú himnuszt 3 strófával rövidítettük.

Mi újság a Pázmáneumban?

Az „egyházi hivatások vasárnapját” követően az elmúlt évben röviden beszámoltunk a Pázmány Péter alapította bécsi magyar papnevelő intézet, a Pázmáneum életéről. Ezt tesszük most is.

Noha újabb jelentkezés utolsó jelentkezésünk óta nem volt, spirituális urunk, Richter Aladár, lelkipásztori tapasztalatait továbbra is teljes szeretettel veti be a kisszámú növendékek lelki formálásába, pedig ő plébániája mellett már második éve a burgenlandi szeminárium vezetője (regense) is. Az Intézet külső és belső ügyeit ma is Msgr. Dr. Gianone Egon rektor irányítja, viselve annak gazdasági gondjait is.

Miután az intézet épületének külső hiányosságait a bécsi érsekség és külföldi jótévedők jóvoltából sikerült az előző években nagyjából rendbehozni, most kápolnánk renoválása van folyamatban, végre megtisztul a fél évszázad alatt reákródott koromtól, portól, kisebb-nagyobb sérüléseitől. Szakértő restaurátorok szorgalmas kézzel leradírozták a falakat, helyrehozták a hiányokat, megtisztítottak padot és padlót, megújították a villanyberendezést... Rövidesen új fényben ragyoghat megint az egész falat befogó oltárkép, amikor felhangzik előtte a Boldogasszony Anyánk, a solesmesi stílusú Gregorián korális, vagy itt-ott Schubert bécsi melódiájának Glóriája: mindez mindig az Úr mindenkét átfogó dicsőségére.

Valamikor püspökök kézzel és lábbal papokat szenteltek ennek a szép szemináriumi kápolnának falai között. Ma mindjobban belekapcsolódik ez a szentély a hívek lelkipásztori életébe. Tengeren innen- és tengeren túlról érkező jegyesek esküsznek itt egymásnak örök hűséget. Később is, ha egyszer megint erre visz az útjuk, rövid imára besurrannak, egymásra mosolyognak: visszaemlékeznek arra a jelentős órára, amikor itt az Úr áldását vették... — „Igaz az, hogy Te itt kereszteltél engem?” — kérdezte legutóbb e sorok írójától egy 6-7 éves kislányka. Igen, több magyar gyermek itt lett a kereszttség által az egyház tagjává... — A bérmálás szentségét többször osztotta ki a Pázmáneum kápolnájában Dr. László István püspök, apostoli vizitátor, majd pedig a nagy hitvalló főpásztor, Mindszenty József bíboros. Vasárnapról-vasárnapra hallgatták hívei halk szavát a szentmiséken... Immár annak is több mint öt éve, hogy eltávozott közülünk!

Cserkészek, cserkészszülők kérdezik most szombatról szombatra, lesz-e házikápolnánkban esti szentmise, amit Msgr. Valentiny Géza vezetne be néhány éve. Ma már úgy tekintjük, hogy 'ez már mindig is így volt'. De a renoválásnak csakugyan végére járunk: június elején újra megkezdődhetnek a szombatesti szentmisék a megújult kápolnában.

*

Többen azok közül, akik a Pázmáneum kápolnáját szeretik, főként volt növendékek, egyéni adományokkal járultak hozzá a renoválás költségeihez. Kereken 15.000. S folyt be eddig erre a szándékra.

Ettől függetlenül, papnevelőintézetünk céljaira múlt évi elszámolásunktól máig (1979 május 1 — 1980 május 31) a következő nagyobb adományokat nyugtáztuk ezen az úton: (NB: több részletben küldött adományokat összevonva, idegen pénznemben küldötteket osztrák Schilling értékben, felkerekítve, magu-

YVES DE DARUVÁR:

Trianon és ami utána következett

Hatvan éves a trianoni békeszerződés

Cikkünk szerzője, Yves de Daruvár, — apai ágon magyar, anyja révén francia — mint fiatal ember már a francia hadseregben harcolt előbb Afrikában, Libiában, Tunéziában, majd Normandiában. A francia Becsületrend („légion d'honneur”) parancsnoki keresztjének tulajdonosa. 1971-ben Párizsban jelenik meg Trianonról, ill. Magyarország felosztásáról francia nyelven írt könyve. — Most, a trianoni békediktátum 60. évfordulóján elküldte nekünk magyar fordításban azt a cikkét, amely a nagytekintélyű párizsi napilap, a Le Monde hasábjain „Réflexions sur la fin d'un empire” (Gondolatok egy birodalom bukásával kapcsolatban) címmel látott napvilágot. Szívesen adjuk közre a terjedelmes cikk alábbi részletét.

1919. szeptember 10-én írták alá a Saint-Germain-i békeszerződést. Kilenc hónappal később, 1920. június 4-én került sor a trianoni békeszerződés aláírására. Ez a két okirat letörölte Európa térképéről egy négy évszázados birodalmat és megfosztott uralkodójától egy ezeréves királyságot.

Az az óriási egység, melyet a Kettős Monarchia képezett (1914-ben ötvenkétmillió lakossal 676.250 négyzetkilométer területen), lecsökkent egy hat és félmillió lakosú és 80.000 négyzetkilométer területű Ausztriára, egy gazdaságilag nehezen életképes „torzszülőttre”; egy tizenhárom és fél millió lakosú és 140.000 négyzetkilométer területű Csehszlovákiára, mely mesterségesen összevonta a cseheket és a szlovákokat, akiket nyelvi rokonságukon kívül semmi egyéb sem egyesített, és bekebelezett egy jelentős német (hárommillió, azaz több mint a szlovákok száma), valamint magyar (hétszáznegyvenezer) kisebbséget; s végül egy nyolcmillió lakosú és 93.000 négyzetkilométer területű Magyarországra, mely elvesztette területének kétharmad részét: óriási számú magyar kisebbséget (összesen három és fél millió személyt) csatoltak Csehszlovákiához, Jugoszláviához és főleg Romániához (kétfélmillió). Az 1921-ben Sopronban megtartott népszavazáson kívül más sem szentesítette ezt az önkényesen, a párizsi, a londoni és a washingtoni minisztériumi hivatalokban eldöntött feldarabolást.

Az Entente végzetes elvakultságának katasztrófális következményei gyorsan megnyilvánultak: polgárháborúk, diktatúrák, a kisebbségek elnyomása, antiszemitizmus, kiutasítások és nyomor jellemezték a két világháború között a Duna menti országok helyzetét. Ezek-

kat megnevezni nem kívánó adakozókat rejteljesen tüntetünk fel.)

Adományok: Rh: 6.000.—; Két Szív Szolgálat, Kopenhága: 1.330.—; Sr. Felicia Baumann: 1.000.—; Irene Torhofer: 200.—; Mikó György, Essen: 1.000.—; + Sr. Mathild Orczy: 550.—; Mp: 490.—; Pm: 500.—; Kl: 1.000.—; Dr. Johann Harmath, Säckingen: 2.830.—; összesen 14.900.— S. — Isten fizesse meg jószágukat!

A Pázmáneum bankszámlája: 'Bankhaus Schelhammer und Schattera, Wien I., Girokonto Nr. 13.352, Pázmáneum, 1090 Wien'. (Bankleitzahl: 19190.) Adományokat továbbra is hálás köszönettel fogadunk.

*

Papi pályára készülő ifjak írásban jelentkezhetnek lelkipásztori ajánlás mellettkelésével a Pázmáneum rektoránál: A-1090 Wien, Boltzmannngasse 14., ahonnan további tájékoztatást kapnak.

DR. GIANONE EGON
a Pázmáneum rektora

kel a megosztott és ellenségeskedő államokkal szemben, egy olyan nélkülözhetetlen ellensúly hiányában, mint amit az osztrák-magyar monarchia képviselt, Németország Közép-Európa legnagyobb hatalmává vált, s kiterjesztette hatását az egész területre: Ausztria nem látta másképp biztosítottak a jövőjét, mint a Németországhoz való csatlakozásban; Magyarország úgy tekintette Németországot (és Olaszországot), mint az egyetlen valódi szövetségesét a trianoni szerződés revíziójára irányuló törekvéseiben; ami Csehszlovákiát, Romániát és Jugoszláviát illeti, gyorsan kiderült a Franciaország és a Kis-Entente által felújított védelemről, hogy csak illuzórikus volt. Mindezek az államok végül is az időközben nácivá vált Németország függésébe kerültek. És megtörtént az Anschluss, München és kitört a háború.

A nácizmus összeomlása, Jalta és Potsdam még csak súlyosította a közép-európai országok helyzetét. Csodálatos módon egyedül Ausztriának sikerült megőriznie a függetlenségét az 1955. évi Államszerződés által. Németország politikáját egy másik, ugyancsak imperialista állam, a Szovjetunió váltotta fel, s kiterjesztette politikai, gazdasági és katonai befolyását Közép- és Kelet-Európa legtöbb országára. Az 1956-os magyar forradalom és a „prágai tavasz” ellenére ez a több mint harmincéves uralom látszólag véglegesnek tűnhet. A történelem azonban azt bizonyítja, hogy a világon semmi sem örökkévaló, de legfőképp nem egy olyan birodalom, amely a katonai erőre épül.

Egyébként az osztrák-magyar monarchiát felváltó államokban a nemzetiségek problémája jelenleg is égető aktualitású: mint például a csehek és a szlovákok között lappangó antagonizmus, a horvátok különválási mozgalma, s főleg a Romániában élő magyar és német kisebbségek elnyomása és sajnálgatása.

Talán reménykedhetünk, vagy legalábbis álmodhatunk egy olyan Európáról, amely Keleten végre megszabadul a szovjet igtától, Nyugaton pedig az amerikai védnökségtől. Talán reménykedhetünk abban is, hogy kontinentünk valamennyi nemzete, az Atlanti-óceántól az Uralig, egyszer végre szabadon élhet, olyan politikai rendszerben, amelyet saját maga választott önmagának. (Valóban nagyon utópisztikus volna ez a kép? Ki látta volna tízévevel ezelőtt a spanyol, a portugál vagy a görög diktatúrák végét, s a helyükbe lépő valódi demokráciákat?)

A Duna menti Európa országai főleg a második világháború után elszenvedett súlyos megpróbáltatások árán tanulva, végre megértették, hogy közösek az érdekeik, s bizonyára azt is, hogy együttélésük szükségszerű. Ebből a szempontból ma a feltételek sokkal jobban meg-

vannak arra, mint a második világháború előtt, hogy őszintén egyezkedjenek, s békés úton intézzék el maguk között a területi vitákat. De ezzel még nem kellene véget érnie a rekonstrukciós törekvéseknek. Az osztrák-magyar monarchia múltján okulva, létre kellene hozniok azt az összetartó erőt és azt a szerves összetartozást, amely szövetségi és demokratikus módon egyesítené a Duna-medence népeit egy gazdaságilag is életképes egységben, figyelembe véve a gazdasági, a szociális és a demográfiai változásokat és biztosítva a résztvevő nemzetek mindegyikének valóságos egyenlőségét a másikkal szemben. Semmi kétség afelől, hogy amint az adandó alkalom elérkezik, bármilyen legyen is politikai-gazdasági rendszerük, a Duna menti népek és vezetőik, okulva a kiállt próbákban, bátorsággal és biza'ommal fognak hozzákezdeni ehhez a nemes vállalkozáshoz: megalakítják a Duna menti nemzetek federációját.

Ez a federáció-terv egyébként már régi gondolat, amely bennefoglalhatik a történelem logikájában. Száműzetése alatt már Kossuthot is foglalkoztatta ez a megoldás. Újra meg újra felvetődött a birodalom szétbomlása előtt és után is, anélkül, hogy célt ért volna (említjük meg a Károlyi kormány minisztere, Jászi Oszkár tervét* a Duna menti nemzetek egyesítésére vonatkozóan). Ebben a helyreállítási folyamatban, úgy véljük, hogy Ausztria lényeges szerepet játszhatna, az a l k a l o m elérkeztevel. Ausztria van a legjobb helyzetben ahhoz, hogy a Duna menti népek egyik katalizátora és összetartója legyen.

Valójában az 1980-as Európa képe nem teljesen sötét, sőt néhány tény még csak jobban megerősíti a jövőbe vetett hitünket: idézzük példaként Nyugat-Európa egységre való törekvését, Franciaország és Németország végleges kibékülését, a Földközi-tengeri diktatúrák megsemmisülését. Sőt Keleten egy óriási reménysugár is felragyog, amely annak köszönhető, hogy egyre több disszidens ha'latja mind erősebben bíráló hangját. Mindezek a tények csak kedvezőek lehetnek Közép-Európa számára, amelynek felemelkedése előbb-utóbb be fog következni. Saint-Germain és Trianon meggyorsították Európa hanyatlási folyamatát, a Duna menti nemzetek újjászületése lesz megújulásának a kezdeti szakasza.

* Főleg azonban Németh László „Duna-Európa” elgondolását a 30-as években! (Szerk.)

Figyelem! Újdonság!

Szamosi József
MÁRIACELLI EMLÉKKÖNYV
Képes magyar kalauz

Az ízléses kiállítású könyvecske a híres Mária-kegyhely történetét, bazilikáját és a kincstár nevezetességeit mutatja be, mindenütt kielméve Máriacelli magyar kapcsolatait.

A könyvet 14 fekete-fehér-, és 32 színes kép díszíti.

Megrendelhető az „Életünk” szerkesztőségében. Ára 12.— DM, vagy 6.— \$ és postaköltség.

Az élet perspektívája

(Egy olvasónk írja)

Az ÉLETÜNK májusi számában olvastam prof. Merle Tamás „A halál perspektívája” c. írását. Ez készlet arra, hogy a következőket leírjam mint laikus:

Az Evangélium Örömhír. Örömhír mindenki számára. Örömhír az élőknek. Az Evangélium utat mutat az élőknek. Megmutatja hogy itt a Földön ha már megszülettünk, hogyan élhetünk boldogan, hogyan találhatjuk meg itt a Földön a „Mennyek” országát. Jézus nem a túlvilági élet szépségéről beszél, hanem arról, hogyan találhatjuk meg szívünkben a békét, nyugalmat. Felesleges aggódásokkal ne keserítsük napjainkat, hiszen minden napnak megvan a maga gondja és a holnap majd gondoskodik magáról (Mt 6, 34). Az Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké (Mt 22, 32 és Mk 12, 27).

A Hegyi beszéd utat mutat, hogyan találhatjuk meg itt a Földön az Istennek országát, azaz a boldogságot. Első lépés: Keressétek először az Istennek országát és aki megtalálja, az minden egyébét megkap ráadásul (Mt 6, 33).

Aki valóban megtalálta Jézus békéjét, az Istennek országát „nem úgy, ahogy a világ adja” (Jn 14, 27), nem fél az élet nehézségeitől, sem a haláltól. A félelem nélküli élet következtében energiája felszabadul és kimeríthetetlen erővel rendelkezik. Élő vizek forrása fakad belőle (Jn 4, 14). Ezt a felszabadult energiát felebarátai rendelkezésére bocsátja, mint ismerjük a szentek életéből.

Ehhez azonban az szükséges, hogy valóban újjászülessünk (Jn 3, 3). Megszűnjön bennünk a világ dolgaihoz való ragaszkodás, sőt saját életünkhöz is Nem könnyű, de megéri, mert cserében testi és lelki egyensúlyt, egészséget, derűs, optimista világnézetet nyerünk. Amint Márk apostol írja: mérget ehet, kígyó marhatja anélkül, hogy megártana. Szeretettel sugároz maga körül. Azt meg Benedek Marcell írja (1960-ban Budapesten megjelent) édesapja, Benedek Elek önéletrajzában előszavában: „kétségtelen tény, hogy körülötte az emberek jobbak lettek”.

Ez a keresztény ember feladata, hogy példamutatásával javítsa környezetét. Mahatma Gandhi szerint az önzés egy formája, ha azért cselekszünk jól, hogy túlvilági életünkben előnyhöz jussunk. Azért tegyünk jól, mert az a helyes, minden érdek nélkül...

„Arról ismerjenek meg benneteket, hogy szeretitek egymást”. Hagyjuk békében a buddhistákat, hindukat és mohamedánokat, ne keressük más szemében a szálkákat. Dél Franciaországban gyönyörű emlékei vannak a középkori keresztény kultúrának. De sok a bezárt templom és amelyik nyitva van, élettelen, az ifjúság kevés, távol marad. A lelkészek vagy túlterheltek, vagy elkényelmesedtek és az utánpótlás minősége sokszor gyenge.

Legyetek szelídek mint a galambok — tanácsolja Jézus. Legyünk türelmesek mások eltérő felfogásával szemben, de megőrizve a magunk evangéliumi tisztaságát. Kalkuttai Teréz anya munkája többet ér minden vitánál. Mutasd meg cselekedeteidet és cselekedeteidből megmondom hitedet, — írja Jakab Apostol levelében.

Condom (Franciaország)
Pünkösöd, 1980 május 25.
Vigh Lajos

HORY LÁSZLÓ:

1 Furcsa találkozások Istennel

„Békés együttélés” az Egyházzal, avagy egy megdöbbenő magyar film tanulsága

A magyar katolikus Egyház jelenlegi toparpja, dr. L E K A I László karinális, esztergomi érsek, az állammal való „békés koegzisztencia” langyos hullámain ringatozik. Ot nem abból a rabot taragta a Teremtő, mint elődjét, Mindszentyt, vagy a horvát Stepina-cot. Sok megfélemlített, vagy opportunistá „bekepap” is szívesen tart vele.

De mit hoz az istenadta népnek ez a békés együttműködés a céltudatos, kommunista kulturpolitikusokkal és annak gyakorló művészeivel?... Többek közt az elmúlt évtized legmegdöbbentőbb filmjét, amely — stílszerűen szólva — alaposan „leszedte a keresztvizet” a papokról és közvetve az Egyházzal. A kétségkívül igen tehetséges Fábri Zoltán legújabb és hivatalos értékelés szerint „legjelentősebb filmjéről” van szó, amely azt a címet viseli, hogy „Fábrián Bálint találkozott Istennel”.

Fábri legújabb filmje Balázs József kisregényéből készült és az első világháború végén kezdődik. Előző filmjében, a „Magyarok”-ban, a második világháború alatt Németországba sodródott magyar parasztok sorsát tárgyalta, természetesen illő politikai részrehajlással, de kétségkívül tehetségesen és izgatón. Főszereplőül ezúttal is Koncz Gábort választotta, akinek a Hitlerrel való találkozása után az a „megtisztelő szerep” jutott, hogy az Istennel, illetve egy silány földi „képviselőjével” találkozzék.

De hogyan történnek ezek a „találkozások Istennel” egy kommunista „remekműben”? Ime dióhéjban:

Fábri remekbeszabott Fábrián gazdája 1918-ban az isonzói fronton várja elcsigázottan a legközelebbi bevetést. Persze nem ijed meg a saját árnyékától, sem egy „digótól”, tehát kézitusában végez az olasszal. A halálba zuhanó ellenfél képe egész további életén át kísérti a lelkiismeretét. A háború végén hazatérve, otthonában kétségbeesett kép fogadja. Felesége Anna, hidegen fogadja, ami érthető is, csak éppen a leszerelt katona nem érti, hogy miért. Feleségének ugyanis, mint jó, templomba járó falusi asszonyhoz illik, a plébánossal viszonya van, míg férje az olasz fronton a hazáját védve gyilkolt. Az asszony mint egy kései „Ágnes asszony”, meghöbörödik, s eszelősen csak a homokot gereblyézi szerény házuk előtt. Bálint — aki még mindig nem tudja, mi is történt valójában, — beáll egy nagybirtokos báróhoz parádés-kocsinak. A történelem horizontján már vöröslök az „őszirózsás forradalom”. A falut a forradalom 1919 tavaszán borítja ki egyhangú fásultságából, a szegény parasztok az uraktól hangozan követelik a földet. Hősünk mérsekelt, nyugtató magatartást tanúsít.

A Tanácsköztársaság elbukik. Román megszálló tisztek osztják az igazságot — ni lám, már az első kommunista ország is kínos viszonyba került a „testvéri” Romániával! — és visszahelyezik jogaiba a hazalopakodó bárót, Bálintunk gazdáját is, nem feledkezve meg arról sem, hogy fülöncspjék és elvi-gyék a faluból a kommunista felbujtókat. A főbűnösöket egy homokfutóhoz kötik és pár kilométeren „megfuttatják”. Ez a film hősének nem tesz, feladja munkahelyét a bárónál.

Az éhező agrárproletárok ősszel bor-

ba fojtják keserűségüket. A hűtlen Fábrián meghal. Az ura boroskorsóval kezében gyászolja, miközben az alattomos, igazi falusi kis-kapitalista kocsmáros félreérthetetlen célzásokat tesz elhűnyt felesége és a pap viszonyára. Legfőbb ideje tehát, hogy Fábrián Bálint „találkozzék az Istennel”. Mi vég-re?! Szerinte: „Az igazságot akarom megismerni... Ezért fogok találkozni Istennel... meg akarok tőle egyet s mást kérdezni... például azt, hogy mivégre vagyunk?... Meg hát az én életemről is ki akarom kérdezni... Az igazságot akarom megtudni...”

De Fábrián nem talál megnyugtató feleletet. Kisebbik fia világgá megy, nagyobbik fia pedig végez a kocsmárossal. A megcsalt, megalázott paraszt elballag a templomba és nyaka köré hurkolja a harangkötelet. Isten ezúttal is közömbösen hallgat, nem avatkozik

2 A szolnoki művésztelep tiroli mestere

Theodor Hörmann ünneplése Ausztriában

A bécsi Kultuszminisztérium, az Oszt-rák Galéria és a Tiroli Tartományi Kormány nem mindennapi művészeti meglepetéssel kedveskedtek a festészet barátainak. Kiadtak egy többszáz színes és fekete-fehér képpel illusztrált monográfiát Tirol egyik nagy festőjéről, Theodor Hörmannról.

Hörmann, aki 1840-ben Imst hegyi városkában született és fiatalon, 55 éves korában halt meg, számunkra is érdekes művész-egyéniesség, minthogy az első magyar művészkolóniának ismert alakja volt a Tisza partján, Szolnokon.

Hogy került egy tiroli festő Szolnokra? Ennek megválaszolásához egy kis történelmi visszpillantás szükséges.

A magyar szabadságharc leverése után a megszálló osztrák hadseregből sokan kerültek a leigázott ország varázsa alá, megszerették a magyar tájat, népét és szokásait s nem tudtak tőlük elszakadni. Hasonló esetek máshol is és sokszor megestek a történelem folyamán. Így történt ez egy császári hadmérnök tiszttel, August von Pettenkofen-nel. Ő is nálunk ragadt, s annyira megfogta az alföldi puszták különös élménye, hogy soha többé nem tudott tőle szabadulni és magyar tárgyú képeivel emelkedett az osztrák festészet nagyjai közé. 1853-ban hónapokra Szolnokon telepedett le (a Művésztelep történetét ettől az évtől számítják!). Később odahívta barátját, Johann Gualbert Raffalt-ot is, aki akkor már ismert festő volt. És utánuk megindult a festők vándorlása Szolnokra. Kezdetben csak osztrákok és müncheni művészek jöttek, később franciák is. Valamennyien a Nagy Magyar Alföld szerelmeseivé váltak. Tina Blau, Leopold Carl Müller, Otto von Thoren, Eugen Jettel és még számos, nemzetközileg becsült művész tartozott közéjük. Hogy valóban a „magyar puszták imádói” voltak (ahogy emlegették őket), sokszáz vásznak bizonyítja az európai képtárakban. Nekik köszönhető, hogy Szolnok bevonult az európai festészet történetébe.

Mutassuk be most röviden Theodor Hörmann „magyar portréját”.

Hörmann 1859 óta, mint fiatal tisz, az 5. magyar gyalogezredben szolgált. Hogy az Imst-i hegyek fiát miért ve-

közbe. A temető fejfáira — zárókép — vastagon hull a hó.

Nem kétséges: az álszent, erkölcs-telen életet élő pap általános érvényű, kompromittáló szimbóluma az egész papságnak — a film sugallóinak és készítőinek nyilvánvaló elképzelése és ábrázolása szerint. A hallgató, „végtelenül jó és igazságos Isten” pedig összetöri a jóhiszemű, kötelességet teljesítő kis emberben a naív hitet, amelyet gyermekkor „kis katekizmusából” merítve becsületesen, hűen hordoz lelkében egy életen keresztül. Hazug, kép-mutató, csaló papok áldozata sok-sok sorstársával együtt. Ezzel a tanulsággal kellene a nézőnek távoznia a moziból!

Fábri bőkezűen pazarolta tehetségét egy túlzó, mérget hintő témára, amelyet nem egyszer költői beállításban, eredeti, paraszti nyelven tolmácsolt jobb ügyhöz méltó buzgalommal. A legfeltűnőbb, hogy a békés együttélés előnyeitől elkápráztatott mai hivatalos egyházi vezetők eddig bírálni sem merték e filmet.

zényelték oda, azt homály fedi. Ezredével részt vett 1866-ban az olaszországi hadjáratban, majd ebben az ezredben harcolt a poroszok ellen is. Később oktató lett több osztrák katonai intézetben, de közben a bécsi festő akadémián tanult olyan neves mesterektől, mint Feuerbach és Lichtenfels. 1884-ben levette az egyenruhát, azonnal Magyarországra utazott és újból végigjárta a számára annyi művészi élményt nyújtó tájakat. Szeptemberben már Szolnokon dolgozott. Itt született híres vászna: „A Szigethi-pusztán”, amelyet azóta számos kiállításon bemutattak. Ugyanitt készült egy másik ismert, a korai impresszionizmust sugárzó képe, a „Magyar táj marhatatóval”. Ezek ma a bécsi Österreichische Galerie féltve őrzött kincsei.

Tudjuk, hogy Hörmann már a hetvenes években bejárta a Balaton partját s a környező vidéket és fáradhatatlanul keverte palettáján a „magyar színeket”. Festésze mindinkább elfordult a régi iskolák hagyományaitól, vásznai egyre levegősebbek, világosabbak lettek, így aztán útja egyenesen vezetett a francia impresszionizmushoz. Később három évet töltött a Párizs melletti Barbizonban, ahol megismerkedett Munkácsyval, Paál Lászlóval és Zichy Mihállyal is, majd egy ideig Bretagne-ban dolgozott.

Saját hazájában Hörmann sem lett „prófeta”. Előbb sikerült komoly hírnevet kivívnia Magyarországon, Münchenben és „last not least” Párizsban, mint szűkebb pátriájában, Tirolban.

Pater Werenfried van Straaten

ECHO DER LIEBE

4789 PschA München der Volksbank MEMMINGEN, mit Vermerk „Konto Speckpater”.

LIEBESWERK KIRCHE IN NOT

In Österreich: Auf Scheckkonto 9244 Bankhaus Schelhammer & Schattner, WIEN, mit Vermerk „Konto Ostpriesterhilfe”.

OSTERPRIESTERHILFE

In der Schweiz: auf PS-Konto VII 172 000 der Ostpriesterhilfe, Postfach 902 LUZERN.

DR. NOSZLOPI LÁSZLÓ (Budapest)

Nyugat alkonya - Európa válsága?

Idén van száz éve Spengler születésének. Oswald Spengler, történelembölcsele, 1918-ban vált világhírűvé, amikor megjelent „A Nyugat alkonya” (Der Untergang des Abendlandes) c. műve. Már akkor számosan hangoztatták, jövendölték, hogy Európa el fogja veszíteni politikai és kulturális vezető szerepét az emberiség egészének keretében. Az európai történelemfilozófiai fáradozások a XX. században eleinte a „haladást” tették meg középonti gondolatuknak, de ezt lassan felváltotta a „válság” gondolata, a közvetlen fenyegetettség és veszedelem. Az első-, de még inkább a második világháború katasztrófális mértékben támasztotta alá ezt a pesszimista szemléletet, amelynek R a t h e n a u, H a m m a c h e r és elsősorban K i r k e g a r d voltak a főképviselei. De sokan mások is akadtak. Így G a l s w o r t y ecselelt a szociális eltulodásokat, mint válásos áramlatoknak, szabadgondolkodásnak, szociális mozgalmaknak, a festészetben preraffaeliták romantikájának értelmetlen egymásrakövetkezését és arra a szimpla konklúzióra jut, hogy az élet — fecsegés. A költők közül R i l k e és H u g o v. H o f m a n n s t h a l beszélnek az európai kultúra válságáról. W e r n e r S o m b a r t a kapitalizmus gazdaságtörténeti elemzését adja, s oda lukad ki, hogy az emberek tompa élete értelem és méltóság nélkül: szegénység, nyomor, romlottság, alkoholizmus, brutalitás, vallásos perverzión, a technika embertelenítő hatása, prostitúció, szadizmus, — a pokol egyetlen víziója.

A válság gondolatának fő hangadója és képviselője azonban Spengler. Említett könyvében, az első világháború végén, hozza nyilvánosságra biológiai történelemfilozófiáját, melynek alaptételei: a világtörténelem különböző kultúrák egymásmellettisége vagy egymásutánisága, és mindegyiknek külön lelke van. A kultúrák olyan szervezetek, mint a növényeké, előbb növekednek, aztán elhervadnak, eleinte fiatalok, majd elöregednek. Nyolc magas kultúra a világtörténelem hordozója: az ó-egyiptomi, a babilóniai, az indiai, a kínai, a mexikói, az antik, az arab és a mi nyugati kultúránk: a „faszti” kultúra. Mindegyiknek hasonló a felépítése, kifejlődése és tartama. Az anyai tájból születnek, növekednek és érnek, megérik virágzásukat és elhervadnak, aggkorukban hanyatlóan a megmerevedés időszakába, amelyet a civilizáció, a technika jellemez, és a művészet vagy a tudomány területén nem mutat fel nagy teljesítményeket. Spengler tehát kedvezőtlen prognózist állít fel a mi nyugati kultúránkra vonatkozólag. Szerinte beléptünk a civilizációnak, vagyis a hanyatlásnak a korszakába, amelyet a nacionalizmus, a technika, a kozmopolitizmus kultusza és a hanyatlás más jelei jellemeznek.

Spengler, élete végén, elcsendesedett. Várta, de hiába várta, hogy meg fogják érteni intó hangját. Állítsuk vele némi tekintetben párhuzamba a másik modern bölcsele, gróf H e r m a n n K e y s e r l i n g tanítását. Keyserling, aki szintén 100 éve, 1880-ban született, mit sem tud a „Nyugat alkonyá”-ról, de nem is izolálja Európát a világtól, hanem „utazó filozófus”, aki Ázsiában jár, Indiában, de meglátogatja Amerikát is. A beleérzés figyelemreméltó erejével hatol be lelki- és szellemileg az idegen kultúr- és életformákba, s bár a változó környe-

zettel maga is változik, de összeszedi és szellemileg rendezi saját magát. Végeredménye az „Egy filozófus útinaplója” (Reisetagebuch eines Philosophen) c. könyve, amelyet még az első világháború előtt írt és mint Spengler is, a háború után jelentetett meg. Darmstadt-ban megalapítja a „Bölcsesség iskolá”-ját (Schule der Weisheit). Jelszava: Önmegvalósítás a világban való vándorlás útján”. (Nagyra becsüli a magyart, mint embert, és cikket közölt gr. Apponyi Albertről.)

A kultúra Keyserling számára az emberi szellem, amint a környezetet formálja s ez a környezet megint hat az emberre. Ez az emberi szellem azonban nem fogható fel a tudomány eszközeivel. A különböző élet- és kultúrformák valami mélyre, egy végső harmóniára vonatkoztatandók, amelynek az egyén és a társadalom élet-cszményeit és stílus-törekvését be kell töltenie.

Akárcsak Spengler, Keyserling is fokozatosan elmagányosodott. Halotti maszkja a tapasztalatok teljességéből eredő nyugalomról tanuskodik.

Mit tartsunk ezek után „Nyugat alkonyáról”? Európa kulturális és politikai válságáról? Keyserling mit sem beszél válságról, Európa hanyatlásáról. Az ő világszemlélete a szó nemes értelmében a r i s z t o k r a t i k u s, amely a politikai, társadalmi és gazdasági demokratizmusnak nem ellensége; egyszerűen minden valódi értéknek kultuszát jelenti és nem lát okot válságra gondolni.

SAÁRY ÉVA:

Csupa, csupa fehér virág

Mit számít egy kilencéves vietnámi kisfiú élete ebben a megkerült világban, ahol csak úgy dobálózunk a számokkal: ezer halott, tízezer halott, százezer halott... s már nem is tudjuk felfogni, hogy az tulajdonképpen mennyi, hogy az tulajdonképpen mit jelent.

Minden egyes szám egy tragikus emberi sors! Ilyen, mint a kis Tungé, akit ezen a ragyogó áprilisi napon, fehér virágok illatárjában búcsúztattunk a luganói temetőben.

Buddhista papot nem sikerült találni, így hát a menekült kolónia egyik tagja mond pár „vigasztaló” szót a családnak, az egybegyűlt honfitársaknak. Tung természetesen már nem érez semmit. Neki már nem fáj semmi. Kis, felpuffadt testét körül fogja az égetőkemence melege s lelke ég felé száll a krematórium kürtőjén kigomolygó szürkés-fekete füsttel...

Karácsonykor, a vietnámi menekültek részére rendezett ünnepségen ismertem meg.

Plafonig érő karácsonyfa, rengeteg drága ajándék, amit a svájci jótékonyági szervek (Vöröskereszt, Caritas), na meg lelkiismeretfurdalásos, büntudatos polgárok halmoztak össze...

Figyeltem az arccokat. Nem öröm, hanem ámulat és zavar volt rajtuk. Ezek, a legnagyobb nyomorból (éhínséggel küzdő maláj táborokból, vérből és kínból) idecsöppent távolkeletiek egyszerűen nem tudták felfogni, hogy ez is van, ilyen is van... s ha tudatosan nem is, ösztönösen biztosan bennük berzenkedett az elutasító érzés: Szükség van minderre? Minek ez a sok, cifra holmi? Segít-e rajtunk? Boldogga tesz-e bennünket, mikor tudjuk, hogy odahaza szeretteink (akiket talán soha az életben nem fogunk látni többé!) percenként kockáztatják az életüket...

Valóban, Európa nincs válságban, azaz: nem okvetlenül van válságban. Válságról való vélekedéshez és a tőle való félelemhez az olyasfajta igények vezetnek, amelyek szerint Európa legyen az első a világon- vagy pedig ez a világ menjen tönkre. Más szóval: Európa nem megy tönkre és akadálytalanul virágozhat, fejlődhet akkor is, ha más kontinensek népei utólerik kulturális fejlődésben. Ez a belátás ma már közkeletű és többek között a fejlődésben visszamaradt országok segítségével gyakorlatilag is megnyilvánul. Albert S c h w e i t z e r pl., aki az európai orvostudománnyal felvértezve jötevője Afrika bennszülöttjeinek, e téren példamutató.

Kétségtelen, hogy — ami a politikai és katonai erőt illeti —, az európai nemzetek kezéből kicsúszott a vezetés. Azonban korunk két szuper-hatalma: az USA és a Szovjet-Unió polgárai zömmel európai emberek, illetőleg azok utódai. A fehér embernek tehát nincs oka semminek szorongásra jövőjét illetően, noha Nyugat-Európa katonai ereje viszonylag csökkent. Nincs azonban ma már értelme a fehér ember kultúrájáról beszélnünk, mert a kultúra elérte azt a fokot, hogy egyetemes emberi kultúrává lett. A világgazdaság és a közlekedés mai fejlődési fokán nincs többé reális lehetősége semmiféle nacionalista vagy faji elzárkózásnak. Ebben az esetben viszont az európai kultúra sem avult el, sőt nagy jövőnek néz elébe, de mint v i l á g k u l t ú r a és ennek a világ-kultúrának

Juhász Gyula (1883—1937):

Gellért püspök

Pogányok közt töltött éjet, napot,
A farkasok közt járt Gellért, a pásztor
És kimerülve harctól, virrasztástól,
Pihenni tért tornyos Csanádba most.

A Megfeszített képén elborong
És a zsolozsmát egyhangún mormolja.
Az alkonyat gyászleple száll a dómra,
Künn vakkantanak a komodorok.

De im a mélyből hangos nóta szól,
Egy szolgálólány malmot hajt s dalol.*
Valami pogány nóta, de mi szép!

Gellért dobogni érzi nagy szívét:
Tűzes varázssal, bűvös áradattal
Vérét pezsdíti a szilaj magyar dal!

* „Az asszony, ki a malmot hajtotta, éppen akkor énekelni kezdett. A püspök pedig csodálkozva fordult kísérőjéhez: Walter, hallod a magyarok szimfóniáját, miképp zeng?”

(Szt. Gellért püspök legendájából)

körében az európai nemzetek tudósai, művészei ma is vezető helyet foglalnak el.

És mi a helyzet vallásos téren? Az európai intellektuel fiatalság körében erősen terjed a buddhizmus. Viszont a hinduizmus nagy modern alakja, G a n d h i, elismerte, hogy Jézus Krisztus tanítása minden vallásos tanítás közül a legmagasabbrendű, de azt is hozzátette, hogy a k e r e s z t é n y e k n e m k ö v e t i k. — Elgondolkoztató és megszívlelendő vélemény!

ágyon, messze megszokott környezetétől,
messze a családjától? Gondol-e a halálra?
Tudja-e egyáltalán, hogy nincsen sak ideje hátra? És milyen számára a halál?
Mennyország, másik élet, nirvána?

A reménytelenül szenvedőt újra visszazsallítják Luganóba. Közben azonban megnyitották az új, hipermodern kórházat, amely a városon kívül fekszik. Csak autóval lehet elérni. De a menekülteknek nincsen autójuk. A kis beteghez itt is csak ritkán megy látogató.

Fehérség, idegenség, csend...

Aztán, egy vasárnap délután értesítik a családot: Tung meghalt.

*

Eddig a történet. A világ mérhetetlen tömegű szenvedésében egy kis egyéni tragédia. S itt fel lehet tenni néhány kérdést:

Mire volt jó ez a kis élet? Ez az ártatlan, abszurd szenvedés? Ha azonban Tung nem beteg, a családot sem vették volna fel a svájci kontingensbe! Mert csak az egészen fiatalok és a halálraszántak kellek... (A jótékonyág válogatós!)

Tungnak — ha nem tudatosan is — áldozattá kellett válnia azért, hogy a többiek élhessenek. Halálával megváltotta szeretteit...

*

Buddhista temetés Luganóban. Csupa, csupa fehér virág...

A L U M N I

(Verein der Ehemaligen des Ungarischen Gymnasiums in der Bundesrepublik Deutschland e. V.) A Kastl-i volt diákok „ALUMNI”-közössége 1980-as szabályszerű közgyűlését előreláthatólag 1980 szept. 21-én, vasárnap d. e. 11 órától tartjuk meg a Burg Kastl-i Magyar Gimnázium területén. Kérjük tagjainkat, hogy közgyűlésükön minél számosabban jelenjenek meg. A meghívókat az e-írásoknak megfelelően idejében fogjuk kiküldeni.

Basel, Grünwald, Tübingen, Zürich, 1980, június hó — az Elnökség

HAZAI FIGYELŐ

A vallásosság napjainkban

Tomka Miklós, a szociológiai tudományok kandidátusa tollából figyelemreméltó tanulmány jelent meg a vallásosságról a Magyar Hírlap hasábjain. Néhány érdekesebb részlet a cikkből:

„A vallásosság minden szocialista ország életében számottevő erő. Lengyelországban a lakosság nagy többsége gyakorolja vallását. A szociológiai vizsgálatok szerint Magyarországon, Csehszlovákiában és Jugoszláviában a népesség 50-60 százaléka, az NDK-ban mintegy 40 százaléka vallásos... A katolikusnak keresztelt népességben a gyermekek 86 százalékát megkeresztelik, a házasságok 68 százalékát templomban kötik és a temetések 86 százaléka egyházi szertartással történik... A vallásosság bizonyos elemei akkor is és ott is tovább élnek, ahol a vallásosság intézményes közvetítése megszűnt... Nem csekély azoknak a száma, akik rendszeres vallásgyakorlatot folytatnak. Templomba járni országunk felnőtt lakosságának egyharmada szokott. Egy-egy vasárnap körülbelül minden hatodik ember megy el istentiszteletre. A templombajáróknál nagyobb azoknak a száma, akik magukban, otthon, a templomon kívül imádkoznak. Különböző vizsgálatok arról számolnak be, hogy a falun élők 70-85 százaléka hisz Istenben. A budapesti felnőtteknek csak 34 százaléka egyértelműen istenhívő, 38 százaléka bizonytalan és 24 százaléka nem hisz Istenben... Magyarországon határozottan vallásosnak jellemzi önmagát a falun la-

kók 56 százaléka (sőt az 50 évnél idősebb falusiak 67 százaléka), a nyolc osztálynál alacsonyabb végzettségűek 60 százaléka és a háztartásbeli nők 69 százaléka... A huszonevesek 26 százaléka vallásos. Legtöbbjük nem egyszerűen beleszületett a vallásba, hanem személyesen is vállalnia kellett azt...”

A biblia mint iskolai tananyag

A Köznevelés-ben arról olvasunk, hogy az új gimnáziumi tanterv irodalmi tananyagában fontos helyet kap a bibliai ismeretek oktatása. Ennek szükségességét így indokolja a Köznevelés:

„Mivel a Biblia és az általa közvetített ókori világ megismertetése közművelődési munkánk szerves része, indokolt a Bibliára vonatkozó közművelődési ismeretek iskolai tananyagba szervezése. Ennek a jogos igénynek tesz eleget a megújuló gimnázium tanterve. Hogy ez az anyag miért éppen a magyar irodalom tantervében kap helyet, arra vonatkozóan álljon itt az ókori Kelet kiváló magyar kutatójának, Komoróczy Géza egyetemi tanárnak egy nyilatkozata: Legnagyobb költőink gyakran fordulnak az ókori keleti kultúra emlékeihez, hogy az innen kölcsönzött motívumokkal költészetüket gazdagítsák. Annak, aki nem ismeri alaposan a világirodalom e területeit, gyakran okozhat nehézséget ezeknek az utalásoknak a megértése... Az irodalmi tananyagként tárgyalt Biblia-szemelvények nem szolgálhatnak alapul arra, hogy fölöslegesen kiélezzük az elvárásokat az egyházak és a saját álláspontunk között. Nem ez az adott anyagban rejlő világnézeti nevelési lehetőségek kihasználásának a célja és útja. A mai tanárgeneráció jelentékeny része olyan időszakban szerzett oklevelet és olyan szándékú, de vulgarizáló szintű könyveken nevelkedett, amelyeknek bevallott célja a Biblia cáfolata volt, valódi, vagy mondvacsinált érvekkel és bizonyítékokkal. Mi ezzel szemben nem cáfolni, hanem megismertetni akarjuk a bibliát, amely számunkra nem valamely egyház szent könyve, hanem az ókori keleti irodalom egyik legnagyobb remekműve...” — Ha mindezt tudják az illetékesek, miért akadályozzák meg az iskolai hitoktatást, amely a bibliai ismeretek terjesztésének legeredményesebb útja?

Könyvhét

Az idei könyvhétre 95 új könyv jelent meg 2,5 millió példányban. A 95 újdonságból 70 szépirodalmi és 25 ismeretterjesztő mű. A szerzők közül nyolcvan magyar és tizenöt külföldi. A könyvhét érdekességei közé tartozik a Kalevala új kiadása, Malamud amerikai szerző „Beszélő ló” című novella kötete, valamint a Néprajzi Lexikon 3. kötete és az Ösember Magyarországon című ismeretterjesztő munka.

Nevelési problémák

Pedagógusok véleménye szerint, évről-évre romlik a gyerekanyag az iskolákban, mert a szülők nem foglalkoznak a gyerekekkel és az iskolára hárítanak minden nevelési feladatot. A tanulók nyugtalanok, későn fekszenek le, ideges légkörben élnek, állandó közlési vágyuk van, mert nem hallgatja meg őket senki. A legtöbb iskolaépület elavult, a tantermek nem alkalmasak a

Felvétel a Kastli Magyar Gimnáziumba

MAGYAR ISKOLABIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANULÓK FELVÉTELI JELENTKEZÉSÉRE

B e i r a t k o z á s: a németországi magyar gimnáziumban megkezdődtek a beiratkozások. Szeretettel várunk minden olyan tanulni vágyó magyar gyermeket, aki az elemi iskola 4. osztályát sikeresen elvégezte. (Megjelenő bizonyítvánnyal a felsőbb osztályokba is veszünk fel tanulókat.)

O k t a t á s: az iskola, mint ismeretes, a Német Szövetségi Köztársaságban rendszeresített szakosítások szerint 9 esztendőes oktatás után minden egyetemre jogosító érettségi bizonyítványt ad. A tanítás magyar és német nyelven folyik.

N e v e l é s: a kötelező tananyag oktatásán kívül tanáraink és nevelőink legszentebb célja: nemzeti hagyományaink kegyeletteljes ápolása, kultúránk és az igaz magyar történelem megismertetése tanulóinkkal. Édes anyanyelvünk tökéletes elsajátítása mellett történelmi küldetésünk tudatosítása a reánk bízott gyermekekben elengedhetetlen nevelési elv iskolánkban.

A s z a b a d i d ő tervszerű és hasznosan helyes k i h a s z n á l á s á r a szintén nagy gondot fordítunk. Az új tanévben meginduló szakkörök és rendezvények (múzeumok és színházi előadások látogatása) stb. nemcsak szórakozást, hanem szellemi táplálékot is nyújtanak a művelődni vágyó fiataloknak. A furni-faragni, barkácsolni kedvelő tanulóknak e célra berendezett helyiségek állnak rendelkezésre.

E g é s z s é g ü g y i e l l á t á s u k és biztosításuk — mind az oktatási, mind pedig az internátusi és szabadidő alatt — az itteni törvényeknek megfelelően kerül pontos szabályozásra, amelyről a kedves szülők külön körlevelünkben részletes tájékoztatást kapnak.

A n y a g i a k: az internátusi ellátás a tandíjjal együtt ezideig havi 200 dollár, illetve annak megfelelő más valuta értéke volt. Ezt az együttes díjat

differenciált oktatásra. A zsúfolt iskolákban a közegészségügyi helyzet sem megnyugtató. Kevés az ivóvíz adó csap és a W. C. Az érdeklődő II. számú iskolában például a vízes falak, az elavult berendezések mellett 250 gyermekre két vízcsap és hat W. C. jut. Az utóbbi időben megromlott az iskolai fegyver, a diákok gyakran tiszteletlenek tanáraikkal, sokszor elkésnek, otthon hagyják iskolai felszerelésüket és elfelejtik elkészíteni házi feladatukat.

Hajószerencsétlenség

Ciprusnál elsüllyedt a svéd hajótársaság komphajója, amelynek fedélzetén a magyar Hungarocamion 19 szerelvénye hajózott közelkeleti uticélja, Szíria felé. A Hungarocamionnak csak a szállított árukra volt biztosítása, a gépjárművekre azonban nem, így a sokmillió forintos kár a magyar vállalatot terheli.

Üzemanyag utalvánnyal Kelet-Németországba

A keleteurópai autós turisták június eleje óta csak üzemanyag utalványra vásárolhatnak benzint az NDK-ban. A Kelet-Németországba készülő magyar autósok a hazai IBUSZ irodákban és OTP fiókokban forintért szerezhetik be a szelvényeket. Előfeltétel, hogy érvényes útlevelel rendelkezzenek.

az új iskolai évre — a még függőben lévő német hatósági, valamint egyházi kilátásba helyezett támogatások valószínű mérvétől függően, valamint az egyre erősödő inflációs behatásokra való tekintettel a hasonló német intézeteknél már régebben érvényben lévő legalacsonyabb díjra — fel kell emelnünk, ami előreláthatólag havi 50 dolláros emelést fog jelenteni. Több gyermekes vagy anyagi nehézségekkel küzdő családok kedvezményben részesülhetnek. A Német Szövetségi Köztársaság területén élő szülők gyermekei állami ösztöndíjat (BaföG) kapnak, ha anyagi és családi körülményeiket figyelembe véve erre jogosultak. Erre vonatkozó részleteket fent jelzett körlevelünkben fogunk közölni.

A j e l e n t k e z é s e k e t kérjük a következő címre küldeni:

Ungarisches Gymnasium, Klosterburg 2 - 8455 Kastl über Amberg - West Germany.

További részletes t á j é k o z t a t ó t szintén ezen a címen lehet kérni. Tel.: 09625/249.

Magyar Iskolabizottság Elnöksége
Oberföhringerstr. 40.
8000 München 81. West Germany

ÉRETTSÉGI VIZSGÁK KASTL-BAN

Május 31-én fejeződtek be a Kastli Magyar Gimnázium érettségi vizsgái. Harminc tanuló, fiú és leány, vizsgázott 2,6-os átlageredménnyel, ami igen jó, ha tekintetbe vesszük azt a sok zavaró körülményt, ami az ideai tanévet december óta nyomon kísérte. A szokásos ballagás június 1-én az esti órákban volt. Utána a szülők, diákok, tanárok (sajnos kevesen) vidám együttélésben töltötték el az estét.

Az iskola június 28-án Te Deummal zárta kapuit.

A tanulók 13 %-ának osztályt kell ismételnie. Aránylag magas szám, de az adott körülmények között nem várhattunk ilyen eredményt sem. Tavaly a bukottak száma 14 % volt.

ÚJ MAGYAR LAP AUSZTRIÁBAN:

A Bécsi Napló. Az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetségének a lapja (Elnöke Dr. Radnay Tibor, bécsi magyar lelkész.) Ez most az egyetlen magyar nyelvű lap Ausztriában, mióta a Bécsi Magyar Híradó megszűnt. Kéthavonként jelenik meg. Szerkeszti Hanák Tibor. A Szerkesztőség címe: A-1020 Wien, Postfach 69. Különösen nagy öröm, ha a magyar szó sajtóban is él az idegenben.

† DUTKA KÁLMÁN 1889 — 1980

Eisenstadtban (Kismarton) halt meg ez év áprilisában 91. életévében. Nagyváradon született s fiatal emberként részese a „holnaposok” (Ady, Babits, Juhász Gy. stb.) írói társasága életének. Mint diplomás mérnök dolgozott Romániában, főleg Erdélyben, majd Bukovinában, ahonnan 1940-ben az előnyomuló szovjet hadsereg elől német katonák menekítik Berlinbe. Ausztria függetlenné válása után az Eisenstadti Felmérési Hivatal főnöke lesz, itt dolgozik nyugdíjazásáig. Bár 60 évet egyfolytában „idegenben” töltött, magyarságához s katolikus hitéhez hűséggel ragaszkodott. Az „Életünk” karácsonyi számában egy kedves elbeszélését közöltük. Nyugodjék békében!

Örülhet a vipera

Ki gondolta volna, hogy a nagy és bölcs tanítómester, Sztalin elvtárs legjobb magyar tanítványa, az azóta jobb létre szenderült, ám egykor rettegett törpe diktátor tulajdonképp egy kényes, csaknem mimóza-érzékenységgű férfit vala! Mert igaz ugyan bár, hogy különösebb lelki megrázkódtatások (mondja ezt egy hívő marxista?) — szóval szemrebbenés nélkül végeztette ki ellenfeleit, elvtársait, barátait: mikor kit (válogatós igazán nem volt); meg az is igaz, hogy tízezrek sorsát (börtön, kitelepítés, munkatábor) intézte el „rövid úton”, csak úgy mellékesen, — az ilyen apróságokon könnyen túltette magát. Különben is vigyázni kellett a vérnyomására. De ami sok, az sok! Hogy éppen az ő (mármint Rákosi pajtás) tősgyökeres nevét viselje a hazai viperák egy fajtája, a „rákosi vipera” (= vipera ursinii rákosiensis), ezen végkép dühbe gurult (szó szerint is).

Hogy rövid legyenek: az elnevezést az 50-es években hivatalosan „rákosiéi vagy parlagi vipera”-ra változtatták. „Személyi okok miatt” — ahogy a hazai lapok finom tapintattal közölték. Hát így.

Az idő azóta rehabilitálta a viperát, ma környezetvédelmi kiváltságot élvez. Meg is érdemli. Nemrégiben Janisch Miklós zoológus, az Állatorvostudományi Egyetem tanára állapította meg róla: „A parlagi vipera halált okozó marásáról eddig nincs tudomásunk”. Amit — jut eszembe — nem igen mondhatunk el az ártatlan vipera két lábú kollégájáról, egykori druszájáról. Bezzeg az ő harapása...!

Összegezés: a névváltoztatásnak örülhet a vipera. Sz. J.

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Bécs: **Első áldozó és bérmálkozó:** Lukács Márta 1980 máj. 24-én a Stephansdómban. — **Szentségi házasságot kötöttek:** Fekete József és Bolla Edit 1980 május 1-én. — A jó Isten áldása kísérje őket! — **Az örök hazába költözött:** Molnár István, Kaiserebersdorf, 1980 ápr. 30-án, 66-éves korában. — R. I. P.

*

Most keptük a hírt: dr. v. Gömbös Ernő szkv. századostól, hogy Henney Árpád altábornagy, volt miniszter, rövid éve nehéz szenvedés után, életének 84. évében Kitzbühelben elhunyt. — Május 31-én volt érte Brixenben a gyászistentisztelet, utána a brixeni temetőben helyezték el örök nyugalomra.

Linzi: **Halálozás:** Fehér István, hosszú évek szenvedése után márc. 30-án elhunyt. A linzi magyarság csendes, becsületes, vallásos lelkű tagja volt. Dr. Balogh Vince és Dr. Kerny Géza plébánosok kettesben temették a Szt. Martin-i temetőben. — **Szij András** Steyr. hetvenkétéves korában ápr. 1-én hunyt el. Minden magyar ügynek hűségese támogatója volt. — **Lobik Magdolna**, Ebelsberg, 55-éves korában e'hunyt. Április 18-án nagy részvét mellett temették. — Adjon nekik az Úr örök boldogságot.

Raicsánvi Erika. — A Sankt Martin-i temetőben temették. Ápr. 24-én hunyt el. Ápr. 28-án ünnepelte volna 19-ik születésnapját. Élete virániában, egy műtét után, jött érte a halál: „Egy Kéz, amely a sírályok röptét és az emberek lépteit igazítja, vállán nyugszik.”

Április 25-én hunyt el a Vöcklabruck-i kórházban Deutsch Lajos testvérünk. Súlyos betegen is gondja volt az újonnan jött magyar táboriakokra. Vele egy mélyen érző emberi szív távozott el körülből.

BELGIUM

Brüsszel: **Bérmálás:** Netik János jún. 1-én a S. Boniface templomban Msgr. Cardinale kezéből, a lelkész segédletével vette fel a bérmálás szentségét. — **Halálozás:** Timár Ferenc 77-éves, márc. 24-én. — **Ferro Gvula**, 77-éves. Erzsébet fivére, márc. 29-én elhunyt. — **Bury Mária**, 74-éves, febr. 24-én hunyt el. Az ének-karnak 40 évig volt tagja, minden segítő és szórakoztató tevékenységet támogatott. — **Boon Leopold**, 70-éves, márc. 14-én tért meg az Úrhoz. Nyugodjanak békében!

Braun Erzsébet temetése máj. 29-én volt az Ixelles-i temetőben (Pelouse 9. Rangée: 33, Fosse 12. **Utolsó lakása:** 89 rue du Collège. Ki tudná értesíteni hozzátartozóit? Egy leánya állítólag Brüsszelben, testvére Stuttgartban él. Az

Tavaszi ajánlatunk

CANON AE 1 1.8/50 DM 595,—

A legkeresettebb tükörreflexes-gép!

„CANON” lerakat!

FOTO DOBOS

9000 MÜNCHEN 2 RINDERMARKT 16 TELEFON 089/240832

73 éves cég! Győr — München!

illetékeseket kérik, tudassák kiletüket a hatóságokkal.

FRANCIAORSZÁG

A Párizsi Katolikus Magyar Misszió nagy lelkesedéssel készült a Bourget-i repülőtéren tartott nagymisére, amit II. János Pál pápa celebrált.

A római Pápa 150 év után először lépett itt francia földre, hogy üdvözölje az Egyház „legidősebb leányát”. A Magyar Misszió is különös szívelelgyel csatlakozott a franciákhoz, külön zászlók alatt, — milliós tömeget vártunk, mi magyarok is reméltünk nagy magyar részvételre. A franciák is csatlódtak, de mi még inkább. A rossz időre hivatkoznak. De mi is mondhatjuk azt, amit a **Paris Match** hetilap kérdezett az alig félmillió tömeg láttán: „Hova jutott az Egyház elsőszülött leánya? Nincs neki csizmája, esőköpenye, esernyője?”

Ez még jobban vonatkozik reánk, magyarokra, akiket a testvér lengyel nép-áda II. János Pál pápa eddig anynyi különös figyelemmel tüntetett ki. Ott volt a zászlónk, a szépen megírt táblánk: „Hongrois libres” (szabad magyarok). Abban a szerencsében is részesültünk, hogy a mi csoportunk mellett haladt el a Szentatvát szállító gépkocsi. Szentpéter utódlia rá is tekintett a zászlónkra és a táblánkra és megáldotta a csoportunkat, viszont nagy szerencsénk volt, hogy szívesen leteszen kicsi csoportunkat földuzzasztotta a körülöttnk tolonó francia tömege. Szívesen kezünk is miatta. Talán nekünk sincs esernyőnk? Az is nagy baj, hogy az Ekvház legidősebb leánya nem volt kíváncsi a Pápará, de az már envenesen katasztrófa, hogy Misszióink számos tagja a viláért sem hajlandó magasabbrendű célokért, ha azok nemzetiek is, eny csönnet sem áldozni. Ez a csak maradt látó, enyváni kényelmét kereső közönség eny népnek, előbb-utóbb végtelenes nemzeti katasztrófához vezetheti emigrációinkat.

Dr. Hieró István párizsi lelkész

*

őzv. Perényi Laosné szül. Reszler Marit, Perényi Erzsébet tanárnő édesanyja, elhunyt Budapesten 1980 május 11-én: máj. 23-án temették r. k. szerint a szerint. A Párizsi Magyar Misszió közös szentmisében emlékezett meg róla.

NÉMETORSZÁG

Augsburg: Elsőáldozás: Tol'di Attila máj. 11-én járult először az Úr asztalához. Sok kegyelmet kívánunk neki!

Bad Reichenhall: Msgr. Bittenbinder Mátvás, városplébános. Írta: „Május 14-én temették a Münchener Nordfriedhofban **Dr. Schweitzer József** tanár urat 93-éves korában. A menboldorult az Aradi Katolikus Főgimnáziumnak volt évtizedeken át természetrajzból hírneves tanára. Arad városának lelkes magyar kulturális tagja, az egyházközségi életnek pedig kiváló vezetője évtizedeken át. Igazi istenáldotta természetrajztanár volt, aki kint az életben is rá-rámutatott iskolai kirándulások alkalmával a Teremtő letörölhetetlen nyomára a természetben. Az aradiak közül még sokan vannak, akik könnyes hálával emlékezünk azokról a csodálatos fiatal évekről az Aradi Katolikus Főgimnáziumban. Nem hittem volna ekkor, hogy olyan hamar színör-színre látja Azt, akinek a nyomait olyan lelkesen mutogatta diákjainak természetrajzi sétáin. Have anima pia!”

Köln: Születés: Gaál Monika, G. László és Dr. Péter Anna 1980 ápr. 7-én született kisleánya. — **Halálozás:** Pál Sándor, kölni lakos, f. év. máj. 20-án 44

éves korában meghalt. — Nyugodjék békében!

München: Halálozás: Pott Ferencné szül. Urbán Terézia, 81-éves korában 1980 május 13-án Echingben meghalt, május 16-án temették.

Weingarten: A kereszttségben ujjászülött **Szilvia**, Zamecnik László és neje szül. I. Kele kislánya. A Marktdorf-i templomot megtöltötték a rokonok, ismerősök, utána jókedvű családi ünnepelést tartottak. Gratulálunk!

OLASZORSZÁG

Keresztelők: Sant Angelo a Lercore (Firenze): Alessi Márk, A. Luciano és Buitor Klára kislánya, jan. 27; **Cassino (Frosinone): Genovesi Ulderico és Haidu Gvöngvi** harmadik gyermekét P. Szabó Titusz ofm. keresztelte márc. 9-én; **Bologna: Aza Etelka, Ifj. Kisfaludi Dala Béla és Gori Maria Grazia** kisleánya; **uqvancsak Bolognában: Giuliani Enzo és Krámer Ágnes** kisleánya. **Carlotta**, május 25. A jó Isten áldása kísérje őket életútjukon!

Halálozás: Catania: Costantino Michele, Súlva Frika férje, rövid szenvedés után ápr. 6-án meghalt. Az Úr adjon neki örök nyugalmat!

*

„Miféle magyarok lárnak a magyar misékre és összeivetelekre?” kérdezte tőlem nemrég egy honfitárs... A felelet nem könnyű. Hogy ki jön s ki nem jön közénk, semmi esetre sem függ a névtől. Szép ősi nevekkel dicsekvőket esetleg éveken nem látja a pap, míg megmagyarosított vagy „csúnva” idegen neveket hűsönesen lárnak a magyar misére és overmekeket is mentanítják a magyar nyelvre. Attól sem függ, hogy valakit csesemő- vagy felnőtt korában kereszteltek meg. Van nem egy, nem két zsidószármazású hívem, akik évtizedek óta alig mulasztottak el magyar misét. Hány öskeresztény meri ezt elmondani magáról?

Több mint 40-éves tapasztalatom szerint a külföldön élő magyar magatartását envedül benső érzése határozza meg: magvarnak érzem-e magam és vállalom-e ennek minden következményét az idegenben, az új hazámban is? Érzem-e annak szükségét, hogy néha együtt imádkozzak anyanyelvemen a többiekkel? Hallgatom-e anyanyelvemen az Isten Igéjét? Együtt énekelem-e megtisztultan „Isten Hazánkért térdelünk Eledbe, — Rút büneinket jószággal földd be.”

Akiben ez az érzés kiveszőben, az könnyen talál kifogást. (P. Angelus olaszországi magyar lelkész körleveléből.)

NAZARÉNUSOK A SZOCIOGRÁFIA MÉRLEGÉN

A világ nazarénusainak 10 százaléka, 3312 fő Magyarországon él. Számuk a második világháború óta húsz százalékkal csökkent. A „Világosság” tanulmánya szerint a nazarénusok szektája 112 gyülekezeti csoportban működik. Többségük korábban valamelyik protestáns egyház tagja volt, míg a katolikusokból áttért nazarénusok számaránya csupán 23 százalék. A nők lélekszáma kétszerese a férfiakénak. Középiskolai végzettséggel csak 230 nazarénus rendelkezik.

FOCI BOTRÁNY MAGYAR MÓDRA

Az MLSZ fegyelmi bizottsága vizsgálatot folytatott a Jánoshalma-Budafoki MTE NB II-es bajnoki labdarúgó-mérkőzéssel kapcsolatos vesztegetési ügyben. Bizonyítást nyert, hogy néhány budafoki játékos kísérletet tett a két pont sportszerűtlen megszerzésére és 7.500 forintot adott át az egyik jánoshalmi labdarúgónak. Az MLSZ a vesztegetési ügy szereplőit egytől öt évig terjedő eltiltással sújtotta.

† NÉMETH ERNŐ

1918 — 1980

A sok magyar személyi tragédiától szomorú Kufsteinnak új magyar gyásza van. Június 2-án váratlanul elhunyt a kis városka és környéke szelíd, halkszavú lelkipásztora, Németh Ernő. Már hosszú évek óta vesebajjal, szív-asztmával küzdöve, lelkiismeretesen, soha nem panaszkodva, végezte a munkáját, vett részt minden közösségi megmozdulásban. Ezért nem is sejtettük, hogy a 62-éves paptestvér számára oly közel a vég.

Született a Vas megyei Rábasömjénben 1918 február 14-én, földműves szülőktől. Szombathelyen tanult, itt volt kisap, itt szentelte fel 1942 jún. 14-én Grösz szombathelyi püspök. Gyöngyös kanonok mellett Körmenten káplánkodott az összeomlás éveiben. — Körment határvidék. Sok veszélyt rejtett magában abban az időben, amikor ezrek keresték az életmentő nyugati hárt. Németh Ernő segített mindenkin, akin tudott. Így került Németh Ernő is a Katonapolitikai Osztály fekete listájára, azok közé, akik „veszélyesek a Magyar Népi Demokráciára.” Szerencse, hogy amikor keresték, éppen szüleinél, Rábasömjénben tartózkodott. Figyelmeztették, de a kopók hamar ott voltak a szülői ház előtt. Míg az édesanyja szóval tartóztatta fel őket, az alatt kisurranhatott hátul az épületből s a szomszédos házkertek során át menekült egy szál ruhában a szabadságot jelentő Nyugat felé. Több körmendi és szombathelyi barátja közül ő volt az egyik, aki így menekült meg a Baden-i b. Wien-i orosz hadbírószágtól és a 25 év szibériai kényszermunkától.

Kufsteinban a pasztoráció mellett nagyon fontos karitatív munkát végzett hazafelé. Sok orthopéd segédeszköz; műlábat, tolokocsit közvetített Magyarországra és ezenkívül szívesen kisegített az osztrák plébániákon is, amiért mindenütt becsülték és szerették.

Június 7-én temette a Kufsteini temetőben papbarátja a Salzburgi érsekségről. Kufstein és környéke összes magyarjai, sok osztrák barátja és tisztelője, sírva búcsúztatták. Az ünnepi requiemet és beszédet Msgr. Gróh Béla tartotta.

A helyét nem lesz könnyű betölteni — Kufsteinben. Németh Ernő magyar lelkész emléke áldott marad.

† LÖCSEI LÁSZLÓ

1909 — 1980

Ellierode falu plébánosa volt, evangélikus lelkész. De úgy érezzük, a miénk is volt. Temetése magyar-német ünnep volt. — A gyászbeszéd visszapergették életét. A harmincas évek elején lépett az Úr szülőjébe munkásnak. Jöttek a háborús évek: több évig katonalelkész volt, katonáival Nyugatra sodródott. Lelkipásztori munkáját magyar leleményességgel folytatta: mint Bad Gandersheim-i hitoktató egy öreg épületet átalakított le'kigyakorlatos házzá, ahol eddig kis csoportokban több ezren újultak meg lelkiileg. — Egvik német lelkésztestvére szavaiból: „Pont ő, aki messziről jött el hozzánk, kezdte el s évekig vezette az ökuménikusistentiszteleteket”.

Az 1945—1956 közötti nehéz időkből Északnémetországban, Kassel és Hannover között, ő volt a lelke a magyar szö'gálatnak. — Magyar vándor, aki keresné Lócsei László lelkész sírját, térj le az autópályáról Bad Gandersheim-nél, keresd meg Ellierode falut, ahol mint plébános dolgozott s ahol nyugodni akart. A temető bejáratánál domborodik a sírja. Mindannyiunk vesztésére ragadta el a halál 71-éves korában. Nyugodjék békességben!

SPORT

Befejeződött az 1979-80-as magyar labdarúgó bajnokság. A bajnoki címet több mint 20 esztendő után a budapesti Honvéd szerezte meg, annak ellenére, hogy az utolsó mérkőzést 2:1-re elvesztette az MTK ellen. Már három fordulóval korábban a piros-fehéreknek behozhatatlan előnyük volt. A második az újpesti Dózsa és a harmadik a Vasas lett. A Ferencváros a tavaszi fordulón nagyon gyengén szerepelt, utolsó mérkőzését is a Diósgyőrrel szemben 3:0-ra elvesztette és a bajnoki táblázat hatodik helyén végzett, így ebben az esztendőben az FTC nem szerepel a nemzetközi labdarúgó tornákban. Friedmanszky Zoltán, a Ferencváros edzője a bajnokság után kijelentette, hogy semmi sem valósult meg a tervekből. Az okok, — mint mondta: szerte ágazóak és összetettek. Friedmanszky szerződése a Ferencvárossal lejárt, utóda a következő szezonban Novák Dezső lesz.

Lakatos Károly, a magyar labdarúgó válogatott szövetségi kapitánya lemondott, utódja Mészöly Kálmán. A magyar labdarúgó sport, ha másban nem is, de az edzőcserékben a világon az első helyen áll. Mészöly is, mint általában az új, hivatalba lépő edzők, nagyon bizakodóan nyilatkozott a jövőt illetően és bízik abban, — mint mondta —, hogy rövid időn belül fiatal, ütőképes magyar csapatot kovácsol össze.

Taróczy Balázs kitűnően szerepelt a belga nemzetközi tenisz bajnokságon. A döntőben csak nagy balszerencsével kapott ki az ausztrál McNamarától.

Jelentős magyar siker született Aachenban, a nemzetközi fogathajtóversenyen. A hagyományos Talbot emlékversenyt Fülöp Sándor nyerte, míg Bálint Mihály a hetedik lett. A csapatversenyben a magyarok a Német Szövetségi Köztársaság mögött a második helyen végeztek.

A Népstadionban rendezett Nemzetközi Atlétikai Versenyen két új magyar csúcs született. Szalma László 8 méter 8 centiméterre javította a férfitávolugrás magyar rekordját és Magyar István a 200 méteres síkfutásban 20,87 század másodperccel futott új magyar csúcst.

Wladár Sándor 100 méteres hátúszásban elért 58,38 század másodperces ideje szintén új magyar rekord.

M. Gy.

MAGYAR KOZMETIKA a Louise-fodrászszalonban megnyílt. Cím: 8000 München 21, Landsbergerstr. 315 (Fürstenrieder Strasse sarkán). Telefon: 580 579 8.

HITES TOLMÁCS ÉS FORDÍTÓ, magyar-német és német-magyar. Hans-Henning PAETZKE, Adlerflichtstr. 4, 6000 Frankfurt/M., Telefon (06 11) 59 19 39.

MAGYAR VENDÉGLŐ ÉS HENTESÜZLET a Grenoble-i Alpokban

Május 15 és szeptember 15 között szeretettel és magyaros ételekkel (fatányéros, halpaprikás stb.) várjuk a Napoleon útján utazó honfitársainkat.

Mária és Mihály

A következő füstölt hentesárúkat szállítjuk postán utánvétellel:

Bácskai májas hurka	32,—	Frs
Disznósajt	32,—	Kolbász
Házilag készített paprikás szalámi	46,—	
Sonka 2 kg-os	1 kg 38,—	
Első és hátsó csülök	18,—	
Lapocka	30,—	Karaj
Csemege szalonna	28,—	

MISKOLCZI MIHÁLY Petichet
ST. THEOFFREY — 38220 VIZILLE
Telefon (76) 81 04 93

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. — Daimlerstr. 249, D-4040 Neuss, Telefon (021 01) 54 13 17.

SZÉP OTTHONOMBAN szívesen megosztanám magányomat 55-60-éves magyar emberrel. „Még nem késő” jelígre kérem a választ a Szerkesztőségbe.

27-ÉVES (Svájcban élő) FIATALEMBER megismerkedne komoly gondolkodású leánnyal vagy asszonnyal házasság céljából. „Ketten könnyebb” jelígre kérek választ a Szerkesztőségbe.

KÖZÉPKORÚ MAGYAR HÁZASPÁR (holland állampolgár), munkát keres vendéglőben vagy nagyobb háztartásban, esetleg gyermekfelügyeletet vállal. Beszélnek: magyarul, hollandul, szerb-horvátul, németül. Válaszokat lehetőleg szerb-horvát nyelven, feltételek megadásával, kérjük: Ilyés István, Roombouthogerstr. 124/II, NL-1052-X-M Amsterdam.

VITORLÁS YACHT-TURÁRA keresünk társakat (San Remo). — Tel: 07121/310861.

A II. VILÁGHÁBORÚBAN szolgált magyar katona, Dr. Virág Dezső, személyes dokumentumai és családi képei kerültek egy német kezéből hozzánk, aki azokat egy halott német katona okmányai között találta és őrizte. Az a kérdésünk: ki tud közelebbi Virág Dezsőről és családjáról? Utóljára 1945 szeptemberében Virág Dezső Wiesedermeer, Krs. Wittmundban volt rendőrileg bejelentve.

MUSZKA JÓSKA, közismert PRIMÁS, zeneakadémiát végzett, francia tanári diplomás hegedűművész keres zenei tehetséggel megáldott (ének, zongora, vonóhangszer stb.) egyedülálló nőt. — Muszka J. zenekarával mindenféle műsoros estet bárhol elvállal, ahol jó hangulatot kívánnak (gála, tánc, ének, cimbalommal). — Hangszervásárlóknak, növendékeknek ingyenes tanácsadás. Több hangszerre zeneórákat ad. Cím: 77300 Fontainebleau, 4 rue Adam Salomon (France). Telefon: (16) 422-29-12.

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. BAYER
Kreitmayerstr. 26 - D-8000 München 2
Telefon (089) 19 63 93

Debrői Hárslevelű	DM	5.75
Badaacsonyi Kéknyelű		6.20
Badaacsonyi Szürkebarát		6.20
Soproni Kékfrankos		6.—
Domoszlói Muskotály		6.20
Domoszlói Tramini		6.50
Badaacsonyi Tramini		6.50
Villányi Burgundi		6.20
Hajósi Cabinet		6.20
Tokaji Aszu 4 Putt.		13.50
Tokaji Aszu 3 Putt.		11.50
Kecskeméti barack pálinka		24.50
Hasas barack pálinka		22.—
Cseresznye pálinka		21.—
Szilva pálinka		19.50
Hubertus		17.50
Kósher Szilva pálinka		28.—
Beverage Bitters (Unic.) liter		27.—
Beverage Bitters (Unic.)		14.—
Szalámi (Pick)	1 kg	22.—
Csabai	1 kg	20.—
Gvulai	1 kg	18.—
Süli debreceni	1 kg	13.—
Süli kolbász	1 kg	15.—
Házi kolbász	1 kg	17.—
Tarhonya	1/2 kg	2.75
Nagykocka	1/2 kg	3.10
Lebbecs	1/2 kg	3.10
Kiskocka, cérnametelt	10 dkg	-70

— Uvegárút is szállítunk! —

Magyar-német és német-magyar fordításokat olcsón és gyorsan elvégez, magyar nyelvű okiratokról hitelesített másolatokat készít és más nyelvű okiratok fordítását korrekten elintézi. W. Divy hites fordító és tolmács, D-7990 Friedrichshafen. Linderstr. 50. — Telefon: 07541/7 1 3 9 1.

LIBRO-DISCO Telefon: 527315

K Ö N Y V A J Á N L A T U N K :

Bálint, S.: Karácsony, húsvét, pünkösd	ÖS	170,—
Bálint, S.: Ünnepi kalendárium I—II	ÖS	460,—
Fatimáról beszél Lucia nővér	ÖS	98,—
Mécs, L.: Aranygyapjú (versek)	ÖS	240,—
Szent biblia	ÖS	170,—

H A N G L E M E Z E I N K B Ő L :

SLPX-1214-17 MUSICA HUNGARICA (A magyar zene története a népvándorlás századaitól a késői Liszt Ferencig, 4 lemezen)	ÖS	440,—
SLPX-1040-42 Erkel: HUNYADI LÁSZLÓ (A teljes opera 3 felvonásban.) Énekel: Simándy J., Déry G., Orosz J., Jámor L.	ÖS	330,—
SLPX-16564-66 Kálmán: CSÁRDAS KIRÁLYNŐ (A 3 felvonásos nagyoperett teljes felvétele.) Közreműködik: Honthy Hanna, Házy E., Rátónyi R., Feleki K., stb.	ÖS	330,—
SLPX-11504-05 Kodály: SZÉKELY FÓNÓ (Dalljáték 1 felvonásban, népi szövegekre.) Énekel: Komlossy E., Melis Gy., Simándy J., Barlay Zs., stb.	ÖS	220,—

— Könyvek és lemezek szállítását a világ minden tájára vállaljuk. — (Postai rendelésnél a rendelt összeg 15%-át számítjuk portónak.)

KÉRJE DÍJTALAN, ÚJ, TAVASZI ÁRJEJYZÉKÜNKET!
(Postacím: Libro-Disco, Fa. Urban - A-1011 Wien, Postfach 572)

MAGYAR HENTESÁRÚT

gyártunk immár 10 éve Stuttgartól 40 km-re, Welzheimben. Győződjék meg kiváló minőségű, magunk által készített kolbász különlegességekből. Rendeljen az alábbiakból:

1 kg DM	
Debreceni — csipős, fűszeres	14,—
Lángolt szárazkolbász hazai módra	14,—
Paprikás szalámi — saját készítés	18,—
Disznósajt — csipős, fűszeres	10,—
Sonkaszalámi, fokhagymás	16,—
Füstölt Balkán májashurka	12,—
Füstölt Balkán véreshurka	10,—
Bauern véreshurka, kiváló minőség	8,—
Friss kolbász, sütni való	14,—
Angol szalonna, csemege minőség	20,—
Hátsó sonka, füstölt, főzni v. nyersen	20,—
Hasaalja szalonna, füstölt	12,—
Eredeti Pick vagy Herz szalámi	26,—
Eredeti Szegedi paprikás szalámi	26,—
Eredeti csemege édes-nemes paprikát	
200 gr. csomagolásban	2,80

Minden árút légmentes csomagolásban, expressz postával szállítunk, 24 órán belül mindenholva megérkezik!

— Külföldre nem szállítunk! —

Saját készítményű árúinkat a stuttgarti Markt-Halle-ban lévő üzletünkben keddtől—szombatig megtekintheti, ill. megvásárolhatja. — A fenti árak, csak csomagküldés esetére érvényesek.

Éttermek és vendéglők részére kívánságra külön árjegyzéket küldünk! Viszonteladókát keresünk 10 % provízió fizetés ellenében. FLEISCHWARENFABRIK - VIKTOR PÁL
Lerchenstr. 29 — 7063 Welzheim
Telefon (071 82) 67 36 — 19 óra után 81 81

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító, vállalt fordításokat magyarul németre és németről magyarra. — Postfach 162, D-8000 München 1 - Telefon (089) 3 00 21 62

MOST JELENT MEG

J u h á s z L á s z l ó

MAGYAROK AZ ÚJVILÁGBAN

című új könyve, amely az első világháború óta a századforduló kivándorlási hullámaig követi az amerikai magyar nyomokat. Ára: 15.— DM. 100.— öSch. 7.— \$
Megrendelhető: Dr. Juhász
Bülwstr. 10/1 - D-8000 München 80

A MUSICA HUNGARICA

nagyyszerű tavaszi könyvajánlata!

KÁDÁR GYULA:
A Ludovikától Sopronkőhidáig, 680 old.
2. kiad., Kanada, izléses kivitel DM 29,—
KOVÁCS IMRE:
Magyarország megszállása, nagy méret 35,—
KOPÁCSI: Die ungarische Tragödie 40,—
MÁRAI S.: Judit... és az utóhang 22,—
ZILAHY LAJOS könyvei:
A két fogoly 30,—
Halálos tavasz — Szépapám szerelme 24,—
A lélek kiálszik 14,—
A fegyverek visszaneznek 19,—
CLAIRE KENNETH:
Különös kaland — újdonság — 27,—
Éjszaka Kairóban: Randevő Rómában; Holdfény Hawaiban. stb. kötetenként 27,—
Allilujeva: 20 levél egy jó barátához 18,—
Vaszary Gábor: Ketten Párizs ellen 26,—
Uris: Exodus. 680 oldal 25,—
Halász Péter: Második Avenue 20,—
Tatárok a Széna téren 25,—
Herczeg Ferenc: Pogányok 17,—
Gyurkovics család 20,—
Janics Kálmán: A hontalanság évei 47,—
Jókai Mór: A jövő század regénye 35,—
Egy marék vicc a javából 13,—
Latinovics Zoltán, Ady verseket szavall LPX 13735 20,—
Karády Katalin legújabb lemeze, legnépszerűbb dalait énekl: Hamvadó cigarettavég stb., LPX 17606 20,—
HOFI GÉZA összes lemeze raktáron: Elvtársi Szabó: Akácus út; Második menet; Hofi-sszeusz; darabonként 20,—
— Kérje díjtalan katalógusunkat! —
MUSICA HUNGARICA — Rümmanstr. 4
8000 München 40 Telefon (089) 30 50 43

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberföhringer-
str. 40. Telefon: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:

a Magyar Kat. Főlelkésziség.

Felelős szerkesztő:

Dr. Harangozó Ferenc.

*

Redaktion und Herausgeber: die
Ungarische Oberseelsorge,
8000 München 81, Oberföhringer-
str. 40. Telefon: (089) 98 26 38.
Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.

ELŐFIZETÉS:

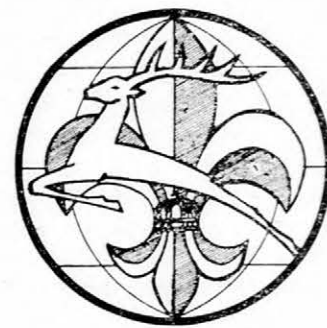
Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és ők náluk is kell előfizetni!
Tengeren túlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 15 DM,
vagy ennek megfelelő valuta.
Tengeren túlra légipostával 25 DM.

Lapzárta: a hónap 18-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.
Postcheckkonto: Nr. 606 50-803,
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto: München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge
„Életünk”

Druck: Danubia-Druckerei,
Ferchenbachstr. 88. 8 München 50.

Nyári jubileumi cserkész tábor

A magyar cserkészlet ebben az esztendőben ünnepli alapításának 70 éves, a távol hazánktól végzett munkánkunkak pedig 35 esztendő évfordulóját. Szerte a világon, ahol magyar cserkészek élnek, — jubileumi táborokat tartanak. Az Európai Cserkészkerület

JUBILEUMI NAGYTÁBORÁT
1980 július 26-tól augusztus 6-ig tartja a kastli magyar gimnázium szomszédságában lévő MENNESBERGEN- — míg kiscserkészeinknek (6-9 évesek) a Bärnhofi vadászházban rendezünk kiscserkész tanyázást.

A jubileumi táborra jelentkezhetnek fiú- és leánycserkészek 10 éves kortól. Ugyancsak a nyári nagytábor keretében rendezzük meg magyarul gyengén beszélő gyermekek számára a hagyományos „Petőfi Sándor” iskolatábort.

Az érdeklődők számára szívesen küld felvilágosítást az Európai Cserkészkerület parancsnoksága. Ung. Pfadfinderbund, Oberföhringer Str. 40, D-8 München 81,
Telefon (089) 98 26 37-38.

A cserkészcsapatok tagjai csapatparancsnokaik útján jelentkezhetnek, míg a szövetség cserkészek a kerületi központnál.

J ó m u n k á t !

Táborparancsnokság

Yves de Daruvár:

A FELDARABOLT MAGYARORSZÁG

c. híres könyve magyarul, több színes és fekete fehér képpel és térképpel, kemény vászonkötésben, számtalan olyan fontos történelmi dokumentumot tartalmaz, mely a szerző másnyelvű kiadványaiban nem szerepel. Az izgalmas történelmi dokumentációt olvassuk anyanyelvünkön.

A könyv ára portóval együtt 40,— Sfr., vagy ezen értéknek megfelelő más valuta.

Megrendelhető közvetlen a kiadónál:

EDITION BALOGH

Postfach 19 - CH-6000 Luzern 5